Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 150 (6340)
АВГУСТЫН 1
СРЕДА
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА (1-дэхи нюур).
П. Хадалов. — Философиин партийность тухай В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай һургаал (2-дохи нюур).
ВЛКСМ-эй ОБКОМДО (1-дэхи нюур).
ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ БОЛЗОР ҮНГЭРЖЭ БАЙНА: Б. Шаралдаев. — Гээгдэнги һаналда баригдаһан хүтэлбэрилэгшэд (1-дэхи нюур).
Б. Дымбрылов. — Тэжээл бэлэдхэлэй бригадада (1-дэхи нюур).
ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: Ц. Буянтуев. — Колхозойнгоо перспективнэ түсэбые бэелүүлхын түлөө коммунистнууд тэмсэнэ (3-дахи нюур).
И. Баженов.—Холын Баунтын культурын байшан (3-дахи нюур).
А. Хилтухинов. — Малые искусственнаар ороондо оруулга (3-дахи нюур).
Кореядэхи событинууд (4-дэхи нюур).
Кореяын центральна телеграфна агентствын мэдүүлгэ (4-дэхи нюур).
Атлантическа пакт ба США-гэй сэрэгэй базанууд — эб найрамдалда аюул мүн (4-дэхи нюур).

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ЯБАСЫЕ ТҮРГЭДХЭЕ

Республикын колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие жэгдэрэн ...лһаар һараһаа үлүү боложо ...на. Энэ болзор соо тэжээл бэлэдхэлэй ехэнхи хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой байгаа. Теэд үбһэ хуряалгын ябасые хараад үзэхэдэ, ... муугаар ябуулагдана. Үнгэрһэн жэлдэ сабшалангай ургаса жэлэйхитэй сасуулашагүй ... һэн. Тиигэбэшье, нёдондо ... болзорто республикын колхозууд энэ жэлэйхиһээ һураггүй ехэ ... абаһан байгаа. Июлиин 25-най байдалаар республикын колхозууд үбһэнэйнгөө оройдоо 10 процентые һүрилжэ абаа.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлэй зохисой болзор үнгэржэ байна. «Гээһэн ... саа жэл соо хүсэхэгүйш» гэһэн ... дай оньһон үгэ дэмы хэлэгдээгүй. Мүнөө нэгэ үдэрһөө байгаа нэгэ час үнэтэй байна. Бү... хүсэеэ элсүүлжэ, адуу малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл эгээл ... бэлэдхэжэ шадаагүй һаа, ... хохидол угаа ехэ байхань ... мэдээжэ. Үнэтэй сагаа үнгэргэжэ, тэжээл бэлэдхэлгые эмхи гуримгүйгөөр ябуулжа байһан аймагууд ... Малажал ехэтэй Ториин, Зэ..., Яруунын, Хэжэнгын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри гүнзэгы таһалдалда оронхой. ... аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд малажалые хүгжөөхэ хуушан ар... — бэлшээридэ үшөөл найдана. Тус аймагуудта үбһэ хуряалгын гүнзэгы таһалдалда оро... бэшээр тайлбарилхын аргагүй.

Партиин обкомой IV пленум республикын колхозууд болон совхозуудай малажалые улам хүгжөө... ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ ... заахадаа, түбхын түрүүн хо...нги хуушан метод — бэлшээриие буруушаажа, ниитын малажалые бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр хангаха гэжэ зааһан байгаа. Удаань ВКП(б)-гэй обкомой V пленум энэл асуудалаар шиидхэбэри абаха зуураа, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие таряа хуряалга болотор сүм дүүргэхэ гэжэ ... аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд... шанга эрилтэ хэһэн байгаа.

Яруунын аймагай колхозууд сабшалангай газараар баян. Ниитын ... малда бардам хүрэхөөр тэжээл бэлэдхэхэ бүхы арга боломжотой. Эдээнээ хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ тус аймагай колхозууд үбһэ хуряалгые хамагай муугаар ябуулжа байна. «Ган ...уур боложо, ногоон ургаагүйл ...» гэжэ тэндэхид сагай уларилые шалтаха һанаатай байха юм. ... хадаа малажалда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тула большевистскээр тэмсэһэн ябадал бэшэ ... харагдана. Тиихэдэ тус аймагай машинно-тракторна станцинууд үбһэ хуряалгада машинануудые гаргаадүй байһаар.

Энэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд колхозуудые һайнаар хүтэлбэрилжэ шаданагүй, нэгэшье колхозынь графигтаа ороогүй, тэжээл бэлэдхэлэй түсэбые декадаһаа декада бүхэндэ таһалдуулжа байна.

Республика дотор юрэнхыдөө үбһэ сабшалга тэсэшэгүй удаанаар ябуулагдаһан мүртөө түрүүшын үдэрһөө эхилээд сабшалга, хуряалга хоёрой хоорондо угаа ехэ забһар гаргагдана. Жэшээнь, Ториин аймагай колхозууд июлиин 25-най байдалаар 2581 гектар газар сабшаһан аад, имагтал гурбанайнь нэгэ хубиие хуряажа абаһан байха юм. Хориин аймагта 8000 гаран гектарай миил 1500 гектарынь хуряагдаа. Сабшаһан үбһые иимэ удаан мүр дээрэнь хэбтүүлхэдэ шэмэ шүүһэниинь, набша намаань һалажа, муу шанартай болохонь мэдээжэ.

Тус аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадалда ямаршье харюусалгагүйгөөр хандадаг дээрэһээнь иимэ ушарнууд тохёолдоно.

Машинно-тракторна станцинууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ехэ муугаар хабаадана. Жэшээнь, Эгэтын, Бургалтайн, Ториин, Хориин ба бусад МТС-үүд өөдтэй юумэ хээгүй. Эдэ станцинуудай директорнүүд нүхэд Бимбаев, Невягодов, Сахаровский, Петренко гэгшэд партиин обкомой IV ба V пленумүүдэй шиидхэбэри бэелүүлхэ гэжэ бодоно гээшэ гү, али үгы гү? Тиихэдэ нилээд олон МТС-үүд, жэшээнь, Баргажанай, Куйтунска, Эгэтын ба бусад оройдоошье силос дараадүй байһаар.

Үбһэ хуряалгые үргэнөөр ябуулхатаяа хамта колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ ба силос даралга үргэн далайсатайгаар ябуулха ёһотой байгаа. Теэд энэ хүдэлмэри хоёр һараһаа үлүүтэй ябуулагдажа байһан нэрэтэйшье һаа, тон бага юумэн хэгдэһэн байна. Яруунын аймагай олонхи колхозууд силос даража эхилхэһээ байтагай, силоснэ нүхэнүүдыешье бэлэдхээгүй байха юм.

Таряа хуряалга газаа ороо. Колхоз ба МТС бүхэн тэжээл бэлэдхэлэй ба силос даралгын түсэбые таряа хуряалгын эхилтэр заатагүй дүүргэхэ ёһотой. Тиихын тула үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү машинистнуул. бухалшад, һүришэдэй дүй дүршэл бултанай дунда дэлгэрүүлхэ, үбһэ хуряалгада колхоз бүхэн хүсэ нэмэжэ гаргаха ёһотой.

Нютагай партийна, советскэ организацинууд. хүдөө ажахын органууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр хадаа малажалые амжалтатайгаар хүгжөөлгэ тэжээлэй базаһаа бүримүһэн дулдыдадаг гэжэ һайнаар мэдээд, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие ёһотоор эмхидхэхэ уялгатай.

ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомой тогтоолой ёһоор набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын, силос даралгын, үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй шанарые болон сабшалангай газарнуудай ашаглалгые шалгахын ба хоёрдохёо сабшахаар участогуудые олохын тула байгша оной августын 5-һаа 10 болотор комсомольско-залуушуулай республиканска рейд болохонь.

Комсомолой обкомой бюро болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро колхоз болон совхоз бүхэндэ рейдовэ бригаданууд бии болгохо гэжэ ВЛКСМ-эй айкомуудые уялгалаа.

Рейдовэ бригаданууд үбһэ хуряалгын түсэбэй дүүргэлтые, үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй шанарые ба сабшалангай бүхы талмайнуудай (боро газар, намаг, ойн соорхойнууд) дүүрэнээр ашаглалгые шалгаха ёһотой. Хоёрдохёо сабшагдаха участогуудые оложо, уһалхаар газарыень уһалха ба тэрээн дээрэ мал адуулха ябадал гаргахагүй. Сабшалангай бүхы талмай дээрэ үбһэ хуряалгын бүхы хүдэлмэринүүдэй агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэхэ ябадал хангаха. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын ба силос даралгын шанарта онсо анхаралаа хандуулха байна.

ВЛКСМ-эй айкомууд ба комсомольско эхин организацинууд тус рейддэ һайнаар бэлэдхэхэ ба эмхитэйгээр үнгэргэхэ ёһотой.

Рейдын дүнгүүдые комсомольско суглаанууд болон ВЛКСМ-эй айкомуудай бюро дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, үбһэ тэжээл шанар муутайгаар хуряаһан, сабшалангай газарнуудые хүсэд хэрэглээгүй, бэлэдхэгдэһэн набша тэжээл ба дараглаһан силосэй гутажа байһаниие элирүүлһэн баримтанууд тухай колхозуудай правленинүүдтэ ба партийна организацинуудта мэдээсэхэ.

Комсомольско организацинууд хадаа элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахын тула залуушуулые эмхидхэхэ, ойн соорхойчуудай болон бургааһа һөөгүүдэй хоорондуур ургаһан ногоо сабшахын тула залуушуулые олоорнь гаргаха, хоёрдохёо сабшагдаха участогуудые малда гэшхүүлэнгүй харууһалха ябадал эмхидхэхэ ёһотой. Тэрэшэлэн сабшалга, сомолго хоёрой хоорондохи забһарые усадхахын тула эрид хэмжээнүүдые абаха зорилготой.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Ставропольско хизаарай таряашад Танда үгэһэн уялгануудаа бэелүүлэн, таряа бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые (кукуруза ба просогүйгөөр) болзорһоонь урид, нёдондо жэлэйхиһээ 20 хоногоор түрүүлэн дүүргэбэ гэжэ баяртайгаар элидхэнэбди. Энэ жэлдэ хизаарай колхозууд ба совхозууд үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 22 миллион пүүд үлүү таряа гүрэндөө тушаагаа. Шэниисэ бэлэдхэхэ түсэб 114 процент дүүргэгдэжэ, нёдондо жэлэйхиһээ 15 миллион пүүд үлүү ехэ шэниисэ тушаагдаба.

Хизаарай колхозууд ба совхозууд таряа бэлэдхэлэй гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, өөһэдыгөө үрһөөр хангаа. Мүнөө үедэ колхозууд фуражна, страховой, удаадахи жэлдэ орохо үрһэнэй ба ниитын бусад фонднуудые байгуулжа байна, тэдэнь ниитынгээ ажахые саашадань бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ, мүнгэн олзые дээшэлүүлхэ ба хүдөө ажахын артельнүүдэй хубаагдадаггүй фонднуудые ехэдхэхэ, малай байранууд, уһан сөөрэмүүд, колхозно электростанцинууд ба үйлэдбэриин бусад барилгануудые бариха ябадалда шухала хэрэгтэй. Ниитын ажахые ургуулһанай, колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые бүхы талаарнь хүгжөөһэнэй үндэһөөр, колхозууд хадаа колхознигуудай материальна ажана тэниглэн байдалай дээшэлхэ ябадал хангана, ажалта үдэртэ натуральна ба мүнгэн олзо хубаан үгэлгые ехэдхэжэ байна.

Хизаарай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, колхозууд, МТС-үүд ба совхозууд ургаса хуряалгые дүүргэхэ, хлопчатнигай ургасые нарин һайнаар харууһалха, ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ ба намарай тарилгые саг соонь үнгэргэлгэдэ бэлэдхэхэ талаар мүнөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Ставропольско хизаарай колхознигууд, колхозницанууд, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ жэлэй хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэриие амжалтатайгаар түгэсхэхэ ба 1952 ондо үндэр ургаса абаха шухала условинуудые байгуулха гэжэ Танние найдуулна.

ВКП(б)-гэй Ставропольско хизаарай комитедэй секретарь БОЙЦОВ.
Ставропольско хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ БАРАНОВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын Ставропольско хизаартахи түлөөлэгшэ КАНАШЕНОК.
Ставропольско хизаарай хүдөө ажахын Управлениин начальник КРОТКОВ.
Ороһоной совхозуудай трестын директор САВИЦКИЙ.

Тэжээл бэлэдхэлэй болзор үнгэржэ байна

Нүхэд колхознигууд ба механизаторнууд, шамдагты!

☆ ☆ ☆

Гээгдэнги һаналда баригдаһан хүтэлбэрилэгшэд

Яруунын аймагай олон колхозууд энэ жэл тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие тон эмхи гуримгүйгөөр ябуулжа байна. Жэшээнь, Үльдиргын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Галсанов) үбһэ хуряалгада хабаадаха колхознигуудайнгаа арайхан гэжэ хахадые гаргаа. Мүн сенокосилкануудай заримыень лэ гаргаһан байна. Үбһэшэдэй ажалай жаяг заршам тон һула, үглөөгүүр үдэ наран болоһон хойно хүдэлмэридөө гарадаг, үдэшэ эртэ ородог байха юм. Эдэ шалтагаанһаа боложо, тус колхоз июлиин 25-най байдалаар миил 350 гектар сабшаһан мүртөө ехэнхи хубиинь хуряажа абаадүй. Эгээл иимэрхүү байдал Калининай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Михалев) үзэгдэнэ.

Адуу мал олонтой Карл Марксын ба Кировэй нэрэмжэтэ (Эгэтэ) колхозууд үбһэ хуряалгын график декадаһаа декада бүхэндэ таһалдуулжа байна. Тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Сультимов ба Трофимов гэгшэд тушаалта хэрэгтээ ямаршье харюусалгагүйгөөр хандадаг дээрэһээ тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие гүнзэгы таһалдалда оруулба.

Энээниие иимэ жэшээ дээрэһээ харуулая. — Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри танай колхозуудта юундэ иимэ муугаар ябуулагданаб?—гэжэ асуухада, «манай нютагта ган боложо, сабшаха ногоон ургаагүйл» гэжэ эдэ нүхэд һэнгэргүйгөөр хэлэжэ байха юм. Сабшалан дээгүүрнь ябаад харахада, ногоон ургаса яһала һайн, бүхы хүсэеэ гаргаа һаа, малдаа хүрэхэ үбһэ хуряажа абахаар. Силос даралга тухайдашье Сультимов ба Трофимов гэгшэд нөөхил янзаараа: «үгы, силос дараха ногоон ургаагүй» гэдэг байха юм. Эдэ колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын түсэб дүүргээгүй байхаһаа гадна, килограммшье силос дараагүй. Энээнһээ харахада, адуу малаа бэлшээридэ ябуулаад ондо оруулха гээгдэнги һанал бодолһоо эдэ нүхэд үшөөл хахасаадүй байна.

Аймагай нэгэшье колхоз һараһаа үлүүтэй болзор соо үбһэ хуряалгын хүдэлмэреэр графигтаа орожо шадаагүй. Үбһэшэдэй дунда ажалай эмхидхэл муу дээрэһээ нормоёо дүүргэдэг зон тон үсөөн. Олохон колхозуудай үбһэшэдэй бригадануудта колхознигуудай бүтээсэтэйгээр ажаллаха ба һайнаар амарха зохистой услови байхагүй юм. Тэдэнэй дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана, социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Үбһэшэдтэ газетэ, журналнууд абаашагдадаггүй, ханын газетэ гаргагдадаггүй, показателиин доскашье үгы байна.

Яруунада тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин гүнзэгы таһалдалда ороһон гол шалтагаан юуб гэхэдэ, аймагай хүтэлбэрилэгшэдһөө эхилээд, колхозой түрүүлэгшэнэр хүрэтэрөө «ган боложо, хуряаха ногоон ургаагүй» гэһэн һанал бодолдо баригдаһан ябадал болоно.

Б. Шаралдаев,
«Бурят-Монголой үнэн» газетын корреспондент.

Бригадын түрүү хүнүүд

Үбһэ хуряалгын эхилхэдэ, Бичурын аймагай Гушадай сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин нүхэр Сахаровай хүтэлбэрилдэг тарянажалай № 4 бригадын бүхы зэр зэмсэг бүрин түгэс бэлэдхэгдэһэн байгаа. Имагтал һайнаар бэлэдхэһэнэй ашаар тус бригада тэжээл бэлэдхэлгын түрүүшын үдэрһөө ажалайнгаа темпые шангадхажа, мүнөө колхоз дотороо түрүүлэн ябана. Тус бригада 159 гектарай үбһэ сабшаха түсэбтэй аад, мүнөө 200 гаран гектар сабшаад байна. Мүн 1000 гаран центнер эрхим шанартай үбһэ сомоо.

Бригадын түрүү хүнүүд ажалай нормые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ, һайн ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээнь, һүрилэлгэ дээрэ 80 наһатай үбгэн Афанасий Степанович Ткачев, 62 наһатай үбгэн Денис Кузьмич Тимофеев гэгшэд үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилнэд. Тэрэшэлэн гар хажууршад Евдокия Пантелеева, Елена Разуваева, Вера Иванова болон бусад ажалайнгаа нормонуудые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Тиихэдэ, морин сенокосилкануудай машинистнууд Федор Павлов, Евдоким ба Гаврил Пантилеевтэн, Максим ба Гаврил Ткачевтон үдэрэй 3,5 га сабшаха даабаритай аад, туд бүрин 4 га сабшадаг юм.

А. Семёнов.

Улаан тугта хүртэбэ

Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой правлени ба партийна организаци тэжээл бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаһан бригадануудай социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргаба. Тус мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан нүхэр Дабаевай хүтэлбэрилдэг бригадада дамжуулгын Улаан туг барюулба.

Улаан туг абаад байхадаа тус бригадынхид үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэ гэжэ шиидэнхэй. Гар хажууршад Цырен Еши Бадмаева, комсомолецууд Еши-Ханда Дамбаева, Дулмажап Доржиева, Дара Дамбиева гэгшэд үдэрэйнгөө нормо үргэлжэ 150-аад процент дүүргэнэ.

Мүн сенокосилкын машинистнууд Гомбо Галанов, Дондокцырен Эрдынеев, Доржи Эрдынеев гэгшэд үдэр бүриингөө нормо 125 процент дүүргэдэг.

Ц. Ринчинов.

Тэжээл бэлэдхэлэй бригадада

Үдэ боложо, үдэрэй эдеэлэлгын эхилжэ байһан үе. Тэндэ һууһан үбгэд хүгшэд:—Дашуу буусаһаамнай нёдондонойхи шэнги миил хоёр сомоо гарахагүй, харин 4—5 сомоо абтахань. Тээ тэрэ хонхорһоо хоёр сомоо сохом гарахань гээшэ ха,—гэлдэжэ, баржагар хүхэ бухалнуудые һайхашаан хөөрэлдэнэд.

Тэргын һүүдэртэ эдеэлжэ һууһан ухибүүдэй үглөөнһөө хойшо «ши хэдые, ши хэды бухал шэрэбэш, минии морин шэниихиһээ дээрэ...» гэхэ мэтээр шанга шангаар хөөрэлдэхэнь дуулдана.

Мүн ухибүүдэй хажууда һууһан бэреэд-басагад Семён, Зонды асашадые хаража, «нэгэ бага түргэнөөр асалдаг болоёыл, али эсэшоо губди» гэжэ энеэлдэнэ.

—Семён бидэ хоёрые эсээхэбди гэжэ бү һанагты. Хэршье түргэн бухалаа оруулхадатнай бидэ хоёр хаядагаал хаяжархёод, «бушуул оруулагты, бушуул оруулагты» гэлдэжэ байхабди, харин таанадниил ойлгогты, эсэжэ болобот, — гэжэ Зонды асашан хүхинэ.

Энэ үедэ аймагай «За большевистские темпы» гэжэ газетэ бариһан, колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадир-агитатор Анастасия Омбоева ерэжэ:

—Мүнөөдэрэй газетэ ерээ, һониниень дуулахамнай гү,—гэнэ. Тэндэ һууһан Цыбегма хүгшэн:

—Унша, унша Настя. Манай колхоз аймаг соогоо үбһэ хуряалгаар хэдыдэхи һууридa ябанаб,—гээдхинэ. Үбһэшэд бултадаа «унша, унша» гэлдэжэ дарья табинад.

—Улаан туг «Победа» колхоздо барюулагдаба,—гээд, Анастасия газетынгээ материал уншажа эхилнэ: — ВКП(б)-гэй айкомой бюро ба аймгүйсэдком болбол аймаг дотор тэжээл бэлэдхэлэй дүнгүүдые хаража үзөөд, социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн «Победа» колхоздо өөһэдынгөө дамжуулгын Улаан туг барюулха гэжэ тогтоогоо. Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие Сутайн сомоной Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ, «Комсомол», «Үнэн» колхозууд унжагайруулжа байна гэжэ ВКП(б)-гэй айком ба аймгүйсэдком тэмдэглэнэ.

—Манай колхозые дурданагүй гү? — гэжэ тамхилжа һууһан Гарма үбгэн колхознай бусадһаа ямар ябанаб гэжэ һанаагаа зобонгёор агитатортаа хандана.

—Үгы. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай мэдээнэй ёһоор тэжээл бэлэдхэлээр манай колхоз аймаг дотороо 4-дэхи һуурида ябана.

—Байза, манай колхозой урда ямарнууд колхозууд ябана гээшэб,—гэжэ баһа нэгэн һонирхоно.

—Хүршэ «Путь Ленина» манай урда, тэрэнэй урда Шаралдайн «Гигант», Харашэбэрэй «Победа» колхозууд ябана, — гэжэ агитаторай хэлэхэдэнь, сайлажа һуугшад: — хүршэ «Үнэн» колхозойхиднай яахадаа иитэрээ гээгдэнэ гээшэб, али машинануудынь муугаар хүдэлмэрилнэ гээшэ гү,—гэлдэнэ.

Аймагайнгаа газетын тэрэ номерой һонинуудые бултынь шахуу уншажа дүүргээд, бригадир-агитатор иигэжэ хэлэнэ:

—Манай бригада тарянажалай бригадаһаа түрүүлжэ ябана. Хэрбээ энэ темпээ алдангүй ябаа һаа, Булагайнгаа бүхы хүндынүүдые, зайлсануудые хэдэхэн үдэр соо хуряажа, ойрын жэлнүүдтэ үзэгдөөгүй ехэ үбһэ тэжээл суглуулжа шадаха байнабди. Бүхы арга боломжонууднай манай гарта. Энэ Дашуу буусаһаамнай гайхалтай олон бухалнууд гаража байна. Үдэшэ болотор энэ Зүүн Хонхорой бухалнуудые һүриилжэ дууһажа үзэе. Тиигэбэл, мүнөөдэрэй-манай даалгабари графигһаа үлүүлэн дүүүргэгдэхэ. Тиигээд байхадаа Улаан туг абажа шадаха бодото хараатай болохобди.

—Тиихэ, тиихэ, бэреэдүүд бухалнуудаа оруулжал мэдэгты, Семён бидэ хоёршье шэдэдэгээл шэдэхэбди,—гэжэ колхозой ОТФ-е даагша Зонды Доржиев бусадаа уряална.

—Зай ухибүүд морилоо унагты, ... ма Цыренова тармуураа барижа, һууриһаа бодоно.

Ингэжэ, үдэрэй сайлалгын һүүлээр Мухаршэбэрэй аймагай «Шэнэ Байдал» колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид халуун ажалаа үргэлжэлнэ.

Тус колхозой тэжээл бэлэдхэлэй энэ бригада хабар эртэ байхаһаа эхилжэ нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Энэ бригадын бүхы гэшүүд сабшалан уһалалга ба сэбэрлэлгэдэ эдэбхитэйгээр ажаллажа, үбһэнэй үндэр ургаса ургуулжа шадаа. Мүнөө эдэнэрэй хуряажа байһан Дашуу бууса гэжэ сабшалангай участогһаа гектарай 35—40 центнер эрхим шанартай үбһэн сомогдоно.

Бригадын гэшүүд Зонды Доржиев, Цымпилма Цыренова, Балдама Хандажапова. Бадмацырен Жанаев болон бусад тэжээл бэлэдхэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, һуни үдэргүй эрхимээр хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө даалгабаринуудые хододоо 170 процент хүрэтэр дүүргэдэг юм.

Мүнөө тус бригадынхид эртэ хабарайнгаа ашагта ажалай үрэ дүнгүүдые халажа, колхозно ниитынгээ адуу малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхын түлөө улам шангаар тэмсэжэ байна

Б. Дымбрылов, «Бурят-Монголой

ФИЛОСОФИИН ПАРТИЙНОСТЬ ТУХАЙ В. И. ЛЕНИНЭЙ, И. В. СТАЛИНАЙ ҺУРГААЛ

1.

Маркс, Энгельс болбол обществын хүгжэлтын түүхые шэнжэлхэ зуураа, ангита обществын түүхэнь ангинуудай тэмсэлэй түүхэ мүн гэжэ тодорхойлһон байна.

Хүгжэжэ байгаа капитализмын условинуудта ангиин бэе бэедээ эсэргүү байдалнууд тодорон элирдэг, юуб гэхэдэ бүхы обществонь хоёр харша ехэ лагерь — буржуази ба пролетариат болон хубаардаг юм гэжэ Маркс Энгельс хоёр зааһан байна. Эдэ хоёр ангиһаа эгээн бата бүхэ ангинь гансал пролетариат болоно, ушарынь тэрэ хадаа капитализмые үгы хэхэ шадабаритай, эсэстээ хүрэтэр революционно анги мүн гэжэ тэдэнэр тодорхойлоо.

Хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын түүхэтэ хуби заяануудые тодорхойлһоной габьяань Маркс Энгельс хоёрто хабаадана. Капитализмые социалистическэ байгуулалта һэлгэхэ юм гэжэ тэдэнэр научна тодорхойгоор баталан харуулаа.

Маркс, Энгельс болбол обществын хүгжэлтын экономическа хуули ёһонуудые шэнжэлэн, пролетариадай бүхэдэлхэйн түүхэтэ үүргые тодорхойлжо, пролетариадай өөрынь философие үндэһэлһэн байна.

Али бүхы идеологиин партийностине, тиихэлээрээ, мүн философиишье партийность ба ангиин шэнжэтэй байһые научна ёһоор үндэһэлэн тодорхойлһоной габьяань Маркс Энгельс хоёрто хабаадана. Бүрин түгэс философско системые — хүдэлмэришэн ангиин научна үзэл сурталые—марксизмые зохёогоод, диалектическэ ба историческа материализм байгуулаад, Маркс Энгельс хоёр энээнэйнгээ үндэһөөр общественнэ ухаан мэдэрэлэй гол удхые ба тэрэнэй хүгжэлтэ үүдхэдэг шалтагаануудые научна ёһоор тайлбарилһан байна. Ангита общество доторхи общественнэ ухаан мэдэрэлэй ангиин, партийна уг удхатай байһые тэдэнэр заагаа. Философи гү, али юрэнхыдөө идеологи, бүхыдөө общественнэ ухаан мэдэрэл болбол — хүнүүдэй ухаан мэдэрэлдэ общественнэ бодото байдалай дүрсэлэн харагдалга мүн. Тиимэ болохолоороо, ангита общество доторхи общественнэ бодото байдал хадаа ангиин шэнжэтэй ба өөрынгөө удхаар ангиин тэмсэлтэй байна. Олон ондоо ангинуудай идеологууд бодото байдалые тайлбарилхадаа, өөрынгөө ангиин аша туһые баримталдаг, анги бүхэн өөрынгөө философи, өөрынгөө үзэл суртал зохёодог байха юм.

Марксистска философие байгуулга хадаа пролетариадта түүхэтэ ололто мүн байгаа. Хэрбээ философи өөрынгөө материальна зэбсэгые пролетариат дотор олоо юм һаа, пролетариат өөрынгөө духовно зэбсэгые философи дотор олоһон байна. Тиигэжэ пролетариат болбол социалистическэ революциин ба пролетариадай диктатурын идеяе ойлгон абаһан, тэрэнэй түлөө тэмсэдэг болоһон байна.

Материальна талаар эзэрхэжэ байдаг ангиин зүгһөө өөрынгөө эзэрхэлгые идеологическа талааршье батадхан бэхижүүлдэг дээрэһээ али нэгэн идеологи хадаа эзэрхэн ойлогшо идеологи болодог юм. Ушар иимэһээ Маркс, Энгельс болбол эпохо бүхэндэхи эзэрхэн ойлогшо ангиин бодолнуудынь эзэрхэн ойлогшо бодолнууд мүн ба эдэ бодолнуудынь материальна эзэрхэн ойлогшо харилсаануудай идеальна харуулгань мүн болоно гэжэ бэшээ һэн.

Өөрынгөө ангиин интересүүдые хамгаалдаг буржуазна наукын гү, али философиин түлөөлэгшэд болбол «ангиин дээдэ тээхи» ба «партийна бэшэ» гэһэн номнолоор өөһэдынгөө бодото хүсэлые хододоо далдалдаг байгаа.

Маркс, Энгельс хадаа философи дотор революционно эрид хубилалта хээ. Тэдэнэр общество тухай һургаалые бата бэхи научна үндэһэ һуури дээрэ табяа, историческа материализм зохёогоо. Маркс ба Энгельсын историческа материализмнь революционно хүдэлөөнэй шэнэ шатые харуулна, тэрэнь түүхэтэ аренэ дээрэ промышленна пролетариадай бии болохотой дашарамдан зохёогдонхой ба тэрэнэй интересүүдтэй нигта холбоотой юм.

Марксын историческа материализмын гол удхые найруулха зуураа, Энгельс болбол бүхы общественнэ һэлгэлтэнүүдэй ба политическэ эрид хубилалтануудай эсэсэй шалтагаануудые хүнүүдэй толгой соо бэдэрхэ бэшэ, харин үйлэдбэриин аргын ба андалдаанай хубилалтанууд соо бэдэрхэ хэрэгтэй; тэдэнине философи соо бэдэрхэ бэшэ, харин зохихо эпохын экономи соо бэдэрхэ хэрэгтэй гэжэ бэшээ һэн.

Общественнэ үзэгдэлнүүдые Маркс ба Энгельсын материалистическэ ёһоор тайлбарилгань бодото научна, партийна принципүүд дээрэ үндэһэлэгдэнхэй байгаа.

2.

В. И. Ленин, И. В. Сталин хадаа капитализмын хүгжэлтын шэнэ, империалистическэ шатые шэнжэлээд, хүгжэлтын энэ шэнэ условинуудта марксистска һургаалые тааруулан хэрэглэхэһээ гадна, мүн диалектическэ ба историческа материализмые, социализм ба коммунизм тухай һургаалые улам саашань хүгжөөгөө, философиин партийностиин түлөө, марксизмын бүхы дайсадтай эбсэшэгүй тэмсэл ябуулаа.

Ленинизмын идеологи ба политика зохёоһоной габьяань Лениндэ хабаадана.

Ленинизмын идеологи ба политикые зохёолгодо Ленинэй гол зохёолнууд зорюулагданхай. Тэдэнэй тоодо «Материализм ба эмпириокритицизм» гэһэн Ленинэй гениальна зохёолынь большевистскэ партиин теоретическэ үндэһэ һууринуудые зохёолгодо зорюулагдаһан байна.

Марксизмын философие улам саашань хүгжөөхэ зуураа, Ленин болбол философиин партийностиин большевистскэ принципые бүхы талаарнь үндэһэлөө. Обществын хүгжэлтын мэдээжэ шата дээрэ ангиин тэмсэл хадаа политическэ тэмсэл болодог, харин ангинуудай политическэ тэмсэлэй бүрин түгэс, хүсэд дүүрэн ба тодорхой харуулгань партинуудай тэмсэл болоно гэжэ Ленин заадаг һэн. Эрид шууд партийность гээшэ ехээр хүгжэнхэй ангиин тэмсэлэй хани ба үрэнь мүн, эрид шууд партийность гээшэ ангиин тэмсэлые ушар ёһо мэдэнхэй, эли тодорхой, принципиальна болгодог условинуудай нэгэниинь мүн гэжэ Ленин һургадаг бэлэй.

«Событие ямарааршье сэгнэхэдээ тодорхой общественнэ группын үзэл хараае сэхээр ба элитээр баримталхые уялгалан, материализм болбол, нигэжэ хэлэхэдэ, партийностине доторoo багтаан оруулалсана», — гэһэн Ленинэй классическа заабари бүгэдэндэ мэдээжэ. Материалист хадаа общественнэ үзэгдэлнүүдые сэгнэлтэдэ пролетарска революционер шэнгээр хандадаг юм гэжэ Ленин заана.

Иимэ хандалга хадаа бодото научна, партийна хандалга мүн, юуб гэхэдэ иимээр хандаад байхада марксистско-ленинскэ теориин заабари бүхэниинь буржуазна мүлжэлгэдэ эсэргүүгээр, буржуазна үзэл сурталда эсэргүүгээр, шэглүүлэгдэдэг байна.

Буржуазна объективизм болбол капиталистическэ бодото байдалые научна ёһоор элишэлэн харуулгада эрид зүрисэлдэнэ.

Философидохи большевистскэ партийностине ба тэрээн дотор партинуудай хэдэг тэмсэлые марксистска ёһоор шэнжэлэлгын классическа үльгэр жэшээнь хадаа «Материализм ба эмпириокритицизм» гэһэн В. И. Ленинэй гениальна зохёол болоно. А. А. Ждановай тодорхойлһон ёһоор, энэ зохёол дотор хэлэгдэһэн «Ленинэй үгэ бүхэниинь дайсанине сабшан үгы хэдэг һэлмэ мүн юм».

Тус зохёол соогоо Ленин болбол материализм ба идеализм хоёрой бэе бэедээ тад эсэргүү байһые харуулаа, философи дотор партинуудай тэмсэлэй зайлашагүйе гениальнаар үндэһэлөө.

«Партийностиин дээдэ тээ» гэһэн үгөөр бэеэ далдалдаг ба үнэнтэ дээрээ империалистнуудта алба хэдэг махизмын үнэхөөрөө реакционно хархис, идеалистическэ гол удхые Ленин элишэлэн сохёо.

Идеалистическэ философиһоо тад ондоогоор, материализм болбол естествознанитай зохилдуулан, эхин түрүүшынхинь матери, хоёрдохинь хүнэй ухаан мэдэрэл мүн гэжэ тоолодог юм. «Философско материализмын мэдэрдэг материин гансахан «шанарынь» хадаа объективнэ бодото байдал болон байха, манай ухаан мэдэрэлһээ гадуур оршон байха гэһэн шанар мүн» гэжэ Ленин заана.

Диалектическэ материализмын эдэ заабаринуудһаа эшэ үндэһэ абажа, Ленин болбол материин барагдашагүй тушаа гениальна тухайлламжа хэһэн байна.

Эмпириокритигүүдэй хашхаралдаһан ёһоор, «матери үгы болоогүй», харин материне манай мэдэдэг тэрэ хэмжээмнай үгы болоо, мүнөө сагай физикэ гээшэ нарайлгын зоболонгые тэсэжэ, диалектическэ материализм түрөөжэ байна гэжэ Ленин заагаа һэн. Гэхэ зуура, физикэ гансашье һайн юумэ түрөөжэ байна бэшэ, харин диалектическэ материализм түрөөхэһөө гадуур, мүн физическэ идеализм. эмпириокритическэ философи түрөөжэ байна гэжэ Ленин тэмдэглэнэ.

Ленин болбол махизмые хайра гамгүйгөөр шүүмжэлээд, тэрэнэй ангиин, партийна, буржуазна шэнжые элишэлэн харуулаа. Өөрынгөө философиин субъективнэ идеалистическэ гол удхые далдалхын тулада махистнууд али бүхы хооһон мэхэ гохонуудые хэрэглэдэг байгаа. Өөһэдынгөө философине наукын талахи һүүлшын үгэ мүн гэжэ тоолоод, тэдэнэр үрөөһэн талын партийность баримтална гэхэшэлэн диалектическэ материализмые гэмнэһэн ба философиин гол асуудалые—бодото байдал ухаан болол хоёрой харилсаан тухай асуудалые балартуулха гэжэ оролдоһон байна.

Махистнууд болбол Беркли, Юм ба Фихтын субъективнэ идеализмые магтан дууладаг, «уураг тархигүй философи» номнодог байгаа.

«Партийна бэшэ гэдэг» тухай махистнуудай шашалгань үнэнтэ хэрэг дээрээ пролетарска партийностьда эсэргүү, диалектическэ материализмда эсэргүү буржуазна партийностиин түлөө тэмсэл мүн.

Россидахи махизмые дагагшад Богданов, Базаров, Юшкевич, Валентинов ба бусад хадаа материализм идеализм хоёрой дээдэ тээнь гараабди гэжэ бэеэ харуулхаа оролдоһон байха юм. Харин үнэнтэ дээрээ марксизмын хорото дайсад мүн байһан эдэнэр хадаа диалектическэ ба историческа материализмда эсэргүүсэн тэмсэжэ, тэрэнине махизмаар һэлгэхэ гэжэ һэдэһэн байгаа.

Буржуазна философууд болбол арад зонине мэхэлхэ ба буржуазна идеологиин мүлжэлгэтэ гол удхые нюухын тулада, капиталистическэ бодото байдалые зүбөөр ойлгохо ябадалһаа, өөрынгөө политическэ сүлөөрэлгын түлөө ангиин тэмсэлһээ арад зонине зайсуулхын тулада өөһэдынгөө философиин ангиин шэнжые нюуха ба «охор бодолтой партийна бэшэ байлгаар» бэеэ далдалха гэжэ оролдодог юм гэжэ Ленин харуулна.

Философиин түүхэдэхи партинуудай тэмсэлые согсолхо зуураа, В. И. Ленин «Материализм ба эмпириокритицизм» гэһэн зохёол соогоо нигэжэ бэшээ һэн: «Хоёр мянган жэлэй саада тээ байһанда алляар, эгээн шэнэ философи баһал партийна юм». (В. И. Ленин, Зохёолнууд, том 14, нюур 343).

«Партийна организаци ба партийна литература» гэһэн статья соогоо Ленин хадаа үнгэрһэн сагай дүршэл — научна социализм ба мүнөө сагай дүршэл — пролетариадай революционно хүдэлөөн хоёрой хоорондо саг үргэлжын холбоо харилсаа байгуулха шухала тушаа заана.

Ленинэй энэ заабаринь марксизм-ленинизмын творческо шэнжэтэй байһые харуулжа байһан туладаа, айхабтар ехэ удхашанартай юм: энэ заабаринь марксизмын философиин бодото партийностине тодорхойлхын тулада онсо шухала юм.

3.

Ангиин тэмсэл тухай, философи доторхи партинуудай тэмсэл тухай марксистско-ленинскэ һургаалые хүгжөөхэ ба тодорхой болгохо зуураа, И. В. Сталин марксизм-ленинизмын теориин эдэ үндэһэн гол принципүүдые аршалан хамгаалаа, философиин партийность тухай ленинскэ һургаалые бүхы талаарнь үндэһэлэн хүгжөөгөө, тэрэнине бүри дээшэнь дэбжүүлэв.

Хаанта Россида бэе бэедээ тад эсэргүү хоёр гол ангинуудай бии байһан тухай асуудалые нүхэр Сталин ленинскэ ёһоор табина, эдэ хоёр гол ангинуудай — буржуази ба пролетариадай хоорондо болодог тэмсэл хадаа ороной политическэ ажабайдалай голынь болоно, капитализмые бэхижүүлхэ гэжэ буржуазин оролдожо байхадань, пролетариат хадаа капитализмые үгы хэхэ ба политическэ засагаа дайлан абаха, өөрынгөө диктатура байгуулхаа оролдожо байна гэжэ нүхэр Сталин заана. (Зохёолнууд, том 1, нюур 282, 283 харагты).

Өөрынгөө ажал-ябуулгын үшөө түрүүшын үедэ бэшэһэн зохёолнууд соогоо И. В. Сталин болбол марксизм-ленинизмдэ харша оппортунизмын идеологие бута сохёо, утопическа социализмын, «экономизмын», анархизмын, меньшевизмын идеологидо эрид хатуу сохилто хээ, философиин большевистскэ принципые бүхы талаарнь үндэһэлөө.

Философиин партийностиин ленинскэ идеяе аршалан хамгаалха зуураа, нүхэр Сталин марксизм-ленинизмын философие улам саашань хүгжөөгөө.

Идеологиин түүхэ, философиин түүхэ хадаа идеологи, философи дотор партинуудай хэдэг тэмсэлэй түүхэ, идеологиин талаар болодог ангиин тэмсэлэй түүхэ мүн гэжэ нүхэр Сталин харуулаа.

«Партийна арсалдаанууд тухай богонихоноор», «Социал-Демократа» харюу» гэһэн зохёолнууд соогоо нүхэр Сталин болбол социализмые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй нэгэдхэхэ тухай асуудалые ленинскэ ёһоор табина, хүдэлмэришэн ангида «ухаан мэдэрэлые газаа тээһээ оруулха» тухай философско асуудалые шэнжэлнэ.

««Социал-Демократа» харюу» гэһэн нүхэр Сталинай статьяе В. И. Ленин шэнжэлжэ, «ухаан мэдэрэлые газаа тээһээ оруулха» тухай асуудалые нүхэр Сталинай дүрбэн тус тусгаар хубида хубааһыень һайшааһан юм.

«Ухаан мэдэрэлые газаа тээһээ оруулха» тухай ба тэрэнине дүрбэн гол хубида хубааха тухай асуудалые нүхэр Сталинай табилгань, социалистическэ ухаан мэдэрэлэй бии бололгын гансахан объективнэ условинуудай удхашанар тушаа бэшэ, мүн баһа субъективнэ нүхэсэлнүүдэй үүргэ тушаа нүхэр Сталинай заабаринь — хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй зүндөө бололго ба ушар ёһо мэдэлгэ хоёрой харилсаан тухай асуудалые гениальнаар шиидхэлгэ мүн болоно.

Кружковщинада эсэргүүгээр большевистскэ партийностиин түлөө тэмсэжэ, «экономистнуудай» оппортунизмые элишэлэн бута сохихо зуураа, нүхэр Сталин болбол парти өөрөө хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй социализмын нэгэдэлгын практическа бэелэлгэнь мүн болоно гэжэ харуулаа.

Догматизмын түлөө ба хубилһан түүхэтэ условинуудые ойлгоогүй байһанайнь түлөө Плехановые шүүмжэлхэ зуураа, нүхэр Сталин хадаа буржуазна объективизмын онсо шэнжэ тэмдэгүүдэй нэгыень —принципгүй байһыень тэмдэглээ.

«Анархизм гү, али социализм гү?» гэһэн гениальна зохёол соогоо нүхэр Сталин философиин партийностиин ленинскэ принципые творческоор хүгжөөгөө.

Нүхэр Сталинай тус зохёолой агуухэ түүхэтэ удхашанарынь юуб гэхэдэ, энэ зохёол доторнь социалистическэ революциин зайлашагүй болохо, пролетариадай диктатура байгуулха тухай, пролетариадай революционно парти эмхидхэхэ шухала тухай һургаал теоретическэ ёһоор үндэһэлэгдэһэн байна. Энэ зохёол дотор марксистска партиин теоретическэ үндэһэ һууринууд — диалектическэ ба историческа материализм, пролетарска социализмын научна үндэһэ һууринууд хүгжөөгдөө, идеализмые номногшод байһан «экономистнуудай», анархистнуудай, дуалистнуудай, вульгарна материалистнуудай ба бернштейнианецуудай үзэлнүүдтэ хатуу шанга сохилто хэгдээ.

Нүхэр Сталин болбол марксизмын материалистическэ философи ба анархизмын идеалистическэ концепци хоёрой үндэһөөрөө бэе бэедээ тад эсэргүү байһые харуулаа, анархистнууд гээшэ марксизмын ёһотой дайсад мүн гэжэ элишэлээ. Анархизмһаа марксизмын принципиальна илгаатай байһые нүхэр Сталин тайлбарилха зуураа, анархизм гээшэ личностине сүлөөлэлгэ арад зонине сүлөөлэлгын гол условинь болоно гэжэ тоолоод, бүхы юумые личностьдэ хабаадуулдаг, харин тиихэдэ марксизм хадаа арад зоной сүлөөрөөгүй байгаа сагта личностиин сүлөөлэгдэхэнь аргагүй гэжэ тоолодог юм гэжэ заагаа.

«Анархизм гү, али социализм гү?» гэһэн зохёол дотороо нүхэр Сталин базис ба надстройко тухай Марксын һургаалые хүгжөөн тодорхойлоо.

Надстройкын ангиин шэнжэтэй байһые нүхэр Сталин тэмдэглэнэ. Философи болбол надстройкын гол хубинь байһан хадаа юрэнхыдөө надстройкодо хабаададаг тэдэ үндэһэн гол тэмдэгүүдыешье бэедээ багтаан оруулалсадаг юм. Хэрбээ надстройко ангиин шэнжэтэй байгаад, тодорхой ангинуудай интересүүдтэ алба хэдэг юм һаань, мүн надстройкын хубинь болохо философишье ангиин, партийна ба материальна талаар обществo дотор эзэрхэн оройлдог али нэгэн ангинуудай интересүүдтэ алба хэдэг байна.

Базис ба надстройкын хоорондохи харилсаан тухай нүхэр Сталинай һургаал, надстройкын ангиин шэнжэтэй байһан тухай, тиихэлээрээ, мүн философиишье ангиин шэнжэтэй байһан тухай һургаал болбол бодотo дээрээ философиин партийна, ангиин шэнжэтэй байһанай эли тодо гэршэ мүн.

Шажанда ба идеализмда эсэргүүгээр нүхэр Сталин марксизмын научна үндэһэ һууринуудые эрид аршалан хамгаална.

«Партиһаа» гэһэн зохёол соогоо нүхэр Сталин «отзовизмын», «ультиматизмын», «бурхан байгуулгын» идеологие элишэлэн бута сохёо. Мүн энэ зохёол дотороо нүхэр Сталин болбол марксизм ба шажан хоёрой бэе бэедээ үндэһөөрөө тад эсэргүү байһанай гайхамшагта найруулга үгөө. Марксизм хадаа шажанай этэгээдүүдтэй союз хэһэнэй ашаар бэшэ, харин тэдээнтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэһэнэй ашаар тодорхой үзэл суртал болон бүрилдэн бии болоо юм гэжэ нүхэр Сталин заана.

Социально-политическэ үзэлнүүдэй бэе бэедээ тад эсэргүү хоёр системэнүүд мүн байһан буржуазна ба пролетарска үзэл сурталнууд амгалан тайбанаар оршон байжа шадахагүй, харин тэдэнэр хайра гамгүйгөөр ба эбсэшэгүйгөөр тэмсэжэ байдаг юм.

«Ангиин зүрилдөөнүүдые балартуулга, ангинуудай тэмсэлые далдалалга, физиономигүй байлга, программатай тэмсэл хэлгэ, ором дүримгүй байдал ба интересүүдые холин худхалга тэрэлэ эрмэлзэлгэ —партийнабэшэ байлга иимэл юм», — гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ.

Национальна асуудал тушаа большевизмын теори ба программна декларации мүн болоһон «Марксизм ба национальна асуудал» гэжэ нүхэр Сталинай зохёолынь марксизм-ленинизмын теоретическэ фундамент дотор тон шухала һуури эзэлнэ. Энэ зохеол дотор национальна асуудал тушаа теориин партийна байһанай принцип шууд сэхээр бэелүүлэгдээ.

«Марксизм ба национальна асуудал» гэһэн зохёол соогоо нүхэр Сталин болбол «австрийска һургуулиин» программаһаа большевистскэ национальна программын хүсэд ба сэхэ тад ондоо байһые харуулаа. Хоорондоо харилсаа холбоотой хоёр тон шухала категоринууд мүн байһан наци ба хэлэн тухай марксистска һургаалые нүхэр Сталин хүгжөөһэн ба тодорхой болгоһон байна. Тус холбоогүйгөөр тэдэнэр энэ ёһоороо оршон байжа шадахагүй байгаа.

«Наца бүхэндэ хабаатай ниитэ хэлэн» нацын онсо өөрэ шэнжэ тэмдэг мүн, «национальна нэгэ ниитэ байлга ниитэ хэлэгүйгөөр боломжолошогүй юм» гэжэ нүхэр Сталин баталан харуулаа.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин ба манай орон дотор социализмын илаһанай хойто тээхи шэнэ түүхэтэ условинуудта нүхэр Сталин марксистско-ленинскэ философие бүри дээшэнь дэбжүүлээд, философидохи большевистскэ партийностиин принципые бүхы талаарнь үндэһэлэн хүгжөөгөө. Марксистско-ленинскэ философиин бүхы талануудые саашадань хүгжөөһэн нүхэр Сталинай классическа зохёолынь — «Диалектическэ ба историческа материализм тухай» зохёол болоно.

Диалектическэ материализм гээшэ марксистско-ленинскэ партиин үзэл суртал мүн гэһэн нүхэр Сталинай һургаал болбол марксистско-ленинскэ теориин партийность ба революционностине эрхимээр харуулга мүн болоно. «Диалектическэ ба историческа материализм тухай» зохёол дотор ленинизмын революционно, критическэ метод шууд сэхээр бэелүүлэгдэхэһээ гадна, мүн обществын түүхэтэ хүгжэлтэ соогуур шэнэ идеянүүдэй ба шэнэ эмхи зургаануудай эмхидхэхы, элсүүлхы ба хубилгахы үүргын удхашанар харуулагдаһан байна.

«Марксизм ба языкознаниин асуудалнууд» гэһэн нүхэр Сталинай зохёолынь марксизм-ленинизмын баялигта шэнэ ехэ оруулалта мүн. Энэ түүхэтэ зохёол доторнь марксизмын классическа тодорхойлолго үгтөө, марксизм-ленинизмын философие саашадань хүгжөөхын тулада тон ехэ удхашанартай, советскэ культура байгуулха, советскэ наука хүгжөөхэ ба философиин партийностиин ленинскэ принципые үндэһэлхын тулада тусгаар удхашанартай асуудалнууд табигдаһан ба шиидхэгдэһэн байна.

Языкознанида аракчеевскэ журам тогтооһон марристнуудай антимарксистска ба вульгаризаторска «һургуулиие» элишэлэн бута сохихо зуураа нүхэр Сталин большевистскэ принципиальностиин үльгэр жэшээ, нюур сахидаггүй шүүмжэлэлэй ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй үльгэр жэшээ харуулаа.

* * *

Дээрэ хэлэгдэһэн бүхыһөө харахада, марксизм-ленинизмын классигууд философи дотор партийностиин принципые бэелүүлгэдэ эсэстээ хүрэтэр шууд сэхэ байдаг байна. Марксизмын критическэ ба революционно методынь буржуазна идеологидо хатуу шанга сохилто хэхэ арга үгэдэг байхаһаа гадна, мүн түүхэтэ шэнэ условинуудһаа ба пролетариадай зорилгонуудһаа дулдыдуулан, марксистска философие хүгжөөхэ ба урагшань дабшуулха, теоридо творческоор хандаха, мүнөөнэй реакционно буржуазна философие элишэлэн бута сохихо, теорие коммунизмын түлөө тэмсэлэй уг зорилгонуудта зорюулха арга үгэлэг байгаа.

П. ХАДАЛОВ,

Философско наукануудай

Ленинай орденто Улан-[...] ПВЗ-гэй 2-дохи паровозо-[...] ческа цехын слесарь Т. Я. Си[...] тус заводто 1937 онһоо хойш[...] дэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа июль[...] рынгаа даалгабарине 214 п[...] дүүргээ. Мүнөө нүхэр Смирнов[...] мэрээмшадай Сталинска [...] хүндэлэлдэ стахановска [...] жагсаад, нормоё үдэр бүхэндэ [...] процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Си[...] токарна станогоор детальну[...] заһабарилжа байна.

В. Муллерай фото.

☆ ☆

Замай обходчик Петр Некрылов

Мысовско дистанциин [...] околодогой замай обходчик [...] Егорович Некрылов өөры[...] участогай зам дээгүүр ур[...] үбһые үндэһөөрнь һуга зул[...] хаядаг байна. Зам дээгүүр ур[...] үбһэн һаалта хэдэг юм. Тэр[...] сабшангүй зулгаажа сэбэрл[...] хожомынь дахин ургадаггүй[...] на. Тиимэ дээрэһээ Некрыл[...] участок хододоо сэбэр байдаг.

Харгыгаа гансахан үбһэ но[...] һоо сэбэрлэдэг бэшэ, мүн [...] нуудай хүдэлһые ба рельсые [...] хилһэн шүрэбүүдые наринаар [...] гадаг байха юм.

Петр Егорович энэ участок[...] рээ 15 жэлһээ дээшэ хүдэлм[...] жэ байна. Тэрэнэй участогта [...] холын заһабари хэгдээгүй гэб[...] һайнаар харууһалдаг дээр[...] эндэхи зам хододоо жэшээтэ[...] байдаг. Үдэр бүхэндэ участо[...] гаа харгынуудые заһабари[...] ехэ ажал бүтээдэг байна.

Харгы харууһалха, заһаба[...] хадань Некрыловтэ бүлэнь ту[...] даг юм. Хабарай хагсуу б[...] һондо харгын саһанда дараг[...] да, харгы дээрэ уһа шалазга[...] тоходо Петр Егорович бүлэт[...] гаража, саһа этэдэг, тогтоһо[...] урадхуулдаг байха юм.

Нүхэр Некрылов сүлөөтэй [...] таа зам заһабарилдаг бр[...] нуудай шпал һэлгэхэдэнь, зак[...] һахадань туһалалсадаг байна.

Петр Егорович транспортда [...] жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилһэ[...] гөө түлөө «Ажалай шэн габь[...] түлөө» медаляар һаяхан шагн[...] ба.

П. Е. Некрылов Зүүн Сиби[...] замай обходчигуудай мүрысө[...] илажа, Дорпрофсожой шиид[...] рэр, «Зүүн Сибириин замай [...] обходчик» гэһэн нэрэ зэргэдэ [...] төө.

Д. Обу[...]

Мүрысөөндэ илаг[...]

БМАССР-эй элеэ хоолой [...] мышленностиин Министерство[...] нютагай промышленностиин х[...] мэрилэгшэдэй профсоюзай о[...] 1951 оной июнь һара соо [...] приятинуудайнгаа социалист[...] кэ мүрысөөнэй дүн гаргаба. [...] нистерствын предприятинууд [...] вой продукци гаргалгаар июн[...] рынгаа түсэб 109,9 процент, [...] тоодо: республиканска мэ[...] предприятинууд — 119,9, ай[...] промышленность —93 про[...] дүүргэбэ.

Үнэгэтэйн плодоовощно за[...] Уланай, Песчанкын тээрм[...] пивын завод, кондитерска фа[...] болон бусад хэдэн предпр[...] нууд һайнаар хүдэлмэрилжэ, [...] рынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэ[...]

БМАССР-эй элеэ хоолой [...] нистерство ба нютагай про[...] ленностиин хүдэлмэрилэг[...] профсоюзай Обком предприя[...] дай эзэлһэн һууринуудые т[...] хойлжо, республикын МП[...] предприятинуудай социалист[...] мүрысөөндэ илаһан Улан-[...] пивын заводой коллективтэ [...] жуулгын Улаан түгые дахин [...] хэ гэжэ шиидхэбэ.

Пивын завод, кондитерска [...] рика, Уланай, Песчанкын, [...] ше-Куналейн тээрмэнүүд, Х[...] лойн мельницекомбинадые [...] публиканска Хүндэлэлэй дос[...] бэшүүлхын тула кандидаду[...]

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозойнгоо перспективнэ түсэбые бэелүүлхын түлөө коммунистнууд тэмсэнэ

Манай колхоз аймаг дотороо нэгэд томохон хүдөө ажахын артель юм. Дүтэ шадархи «Улаан Тэнгэ» гэжэ артельтэеэ нэгэдэһэнһээ хойшо 6 жэл болобо. Мүнөө Карл Марксын нэрэмжэтэ манай колхоз 46 мянга гаран гектар газартай, тэрэ тоодо 3586 гектар тарянай политой ба 5018 гектар сабшалантай. Манай колхоз 1а 17 мянга гаран толгой элдэб түрэлэй малнуудтай. Гадна, манда үнэгэдэй ба шубуунай фермэнүүд, зүгы гэхэ мэтэ олзо ехэтэй фермэнүүд бии.

Һайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй үедэ манай колхоздо культурно-ажаһуудалай ехэхэн барилганууд бүтээгдэһэн байна. Колхоз манай томо һайн клуб, радиоузел баригдаа. Колхознигуудай гэрнүүд электрын гэрэлтэй болонхой. Нёдондо жэлдэ нэгэ полевой стан манай механизировалэгдэһэн, нэгэдэ механическа зерносушилка бодхогдоһон байна.

Мүнөө манай колхозой тарянай газарнууд дээрэ Сэлэндумын МТС-эй 3 тракторна бригада хүдэлмэрилдэг юм.

Олон һалбаритай иимэ томо ажахые саашадаа улам хүгжэхэ арганууды хараалһан перспективнэ тэсэбгүйгөөр байжа болохогүйнь илэтэ. Тиимэһээ манай партийна организациин ба колхозой правлениин үүсхэлээр артелиин ажахые саашадань хүгжөөлгын табанжэлэй түсэб табигдажа, колхознигуудай хамтын суглаагаар баталагдаа. Энэ перспективнэ түсэбые манай ВКП(б)-гэй обкомой бюро һайшааһан байна.

Энэ 5 жэл соо манай колхоз 25 мянган толгой үлүүтэй адуу малтай, мянгаад толгой шубуутай, 70 гаран толгой үнэгэтэй болохо юм. Иимэ ехэ малажалые механизациигүй саашадань хүгжөөхэ аргагүй. Тиимэһээ 1955 он хүрэтэр малажалай хүндэ хүшэр бүхы хүдэлмэринүүдые механизацилха ёһотойбди. Фермэнүүднай бултадаа электричествын хүсөөр үнеэдээ һааха, хонидой ноохо хайшалха, малаа уһалха ба хоолынь буйлуулдаг болохо юм.

Хүдөө ажахын шухала хүдэлмэринүүдэй 90—95 процентнь механизацилагдаха.

Мүн культурна ажаһуудалай элдэд ехэ барилгануудые баригдахаар түсэб соо хараалагданхай. 5 жэл үнгэрөөд байхада манай колхоздо хүдөө ажахын культурын байшан, хүүгэдэй ясли, түрэлгын гэр, колхознигуудай хэдэн олон гэрнүүд баригдаха юм. Малажалаа ба тарянажалаа саашадань хүгжөөжэ, колхозойнгоо олзо ехэтэй, баян болоходонь, колхознигуудаймнай ажаһуудал улам һайжаржа байна. Табанжэлэй һүүлдэ нэгэ ажалта үдэртэ 4 түхэриг мүнгэн, 3 кг. орооһон, 0,5 кг. мяхан, 1,5 кг. һүн хүртэхэ болоно. Хэрбээ жэл соо дунда жэшээгээр 550 — 600 ажалта үдэр колхозник бүхэн олоһон, тэрэнэй бүхы олзые мүнгэндэ шэлжүүлээд байхада, һара бүриинь олзо дунда һургуулитай мэргэжэлтэнэй һарын салинтай адли байха болоно.

Перспективнэ түсэбөө хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө манай партийна организаци партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ ехэ орьтойхон хүдэлмэри ябуулжа эхилээ.

Түбхын түрүүндэ, ажахынгаа шиидхэхы участогуудта коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табиһан байнабди. Малажал колхозоймнай ажахын эгээл гол шухала һалбари юм. Тиимэ ушарһаань 28 коммунистнууд гү, али бүхы коммунистнуудаймнай хахадынь шахуу малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Эдэнэймнай 6-ниинь фермэнүүдые даагшанар, 6-ниинь һаалиншад болоно. Мүн тарянажал дээрэ 11 коммунистнууд ажаллана. Малай фермэнүүдтэ ба тарянажалай бригадануудта 4 партийна, 4 партийно-комсомольско группанууд байгуулагданхай. Партгруппоргнуудай зүблөө үнгэргэжэ, тэндэ перспективнэ түсэб тухайгаа ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха ба тэрэниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар партийна ба партийно-комсомольско группануудай зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри бүхы колхознигуудай дунда үргэнөөр ябуулха, перспективнэ түсэбэйнгөө удхашанарые колхозник бүхэндөө нэн түрүүндэ һайнаар ойлгуулжа үгэхэ гэжэ июнь һарада болоһон партийна суглаан дээрэ коммунистнууд хэлсээ һэн. Мүн бригада, фермэ бүхэндэ зүблөөн үнгэргэгдэжэ, малажалай бүхы фермэнүүдтэ, тарянажалай бригадануудта үйлэдбэриин даалгабаринууд үгтэһэн байна.

Партийна организаци хадаа агитколлективэйнгээ составые дахин хаража, тэрэниие шэнэдхээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ агитаторнуудай инструктивна зүблөө 3 удаа үнгэргэһэн байнабди. Коммунистнуудай, комсомолецуудай ба партийнабэшэ эдэбхитэдэй зүгһөө мүнөө 35 агитаторнууд агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулна.

Эрхим агитаторнууд Б. Шарапов, Б. Найданов, А. Галсанов ба бусад колхозойнгоо табанжэлэй перспективнэ түсэб тухай мүнөө 7—8 удаа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Партийна организаци хадаа табанжэлэйнгээ түсэбые үргэнөөр пропагандировалхын тула харуулан ойлгуулха агитацида ехэ анхаралаа хандуулна. Колхозойнгоо ажахын шухала һалбаринуудай ургалтые харуулһан гоёор бэшэгдэһэн 60 гаран диаграммануудаар тарянажалай бригадануудай, малажалай фермэнүүдэй улаан булангууд шэмэгдэнхэй.

Перспективнэ түсэбөө колхознигуудай ямараар бэелүүлжэ эхилһэн тухай ханын газетэдэ, «дайшалхы хуудаһануудта» бэшэгдэнэ.

Олонхи коммунистнууднай ажалай эрхим жэшээ харуулжа, колхознигуудай политическэ ба ажалай эдэбхи үүсхэлые толгойлно. Жэшээлхэдэ, ОТФ-гэй хониной отарые даагша ВКП(б)-гэй гэшүүн нүхэр Б. Баладиров бүхы даалгабарита хонидоо эрхим һайнаар харууһалжа, үнгэрэгшэ үбэл бултыень нэгэшье гарзагүйгөөр ондо оруулаа. Мүнөө нүхэр Баладиров хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2 кг. нооһо хайшалжа абаһан байна. Тарянажалай бригадада хүдэлмэрилдэг коммунистнууд нүхэд Ц. Санжиев, Б. Лубсанов гэгшэд үдэр бүри 1,5—2 нормо дүүргэдэг юм. Стахановска ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг коммунистнуудые үшөө олоор харуулжа болохо байгаа.

Мүнөө колхозой правлени ба партийна организаци хадаа адуу малдаа гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Зунай эхиндэ 40 хүнһөө бүридэһэн тэжээл бэлэдхэлгын саг үргэлжын нэгэ бригада эмхидхэгдээд, сабшалангайнгаа газар һайжаруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын түсэбые гүйсэд дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ бүхы колхознигууднай оролсонхой. Үбһэ сабшалга дээрэ 27 коммунистнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр энэ социалистическэ мүрысөөе толгойлно.

Гэбэшье, манай партийна организациин хүдэлмэридэ нилээд дутагдалнууд бии. Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэн олон колхознигуудай дунда хүсэд тараагданагүй. Агитационно-ниитын хүдэлмэри үшөө һулаар ябуулагдана. Агитаторнууд бултадаа һайнаар хүдэлмэрилнэ гэхын аргагүй. Манай Эхэ ороной дотоодын ба уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд, элидхэлнүүд бурят-монгол хэлэн дээрэ хэгдэнэгүй.

Тиимэһээ эдэ ба бусад дутагдалнуудаа сүм усадхажа, манай колхозой партийна организаци хадаа колхознигуудай политическэ ба үйлэдбэриин дэбжэлтые толгойлон, колхозойнгоо табанжэлэй перспективнэ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ байна.

Ц. Буянтуев, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

„Агитаторай блокнодой" ээлжээтэ номер

ВКП(б)-гэй обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 14-дэхи номер хэблэлһээ гараба. Энэ номерто «Харуулан ойлгуулха агитациин зүйлнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ» гэһэн түрүү бэшэг толилогдоһон байна. Мүн «Тэжээл бэлэдхэлгэ—механизаторнуудай гол зорилго мүн» гэһэн Кяхтын МТС-эй самоходно сенокосилкын машинист нүхэр ... Тэрэ хадаа үдэрэй хоёр нормо—60 гектар талмайн үбһэ сабшажа байһан тухайгаа хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө «Загаһашадай дунда агитаторнуудай хүдэлмэри» гэжэ нүхэр Попковой статья, «Түмэрзамшадай Бүхэсоюзна Үдэр», «1951 оной августда хөөрэлдөө хэхэ темэнүүд, түсэбүүд ба литература» гэһэн материал-

Белоруссна ССР. Республикын столица — Минск һэргээн бодхоогдожо, болбосон түхэлтэй болгогдожо байна. Гэр байрын олон дабхар шэнэ байшангууд, һургуулинууд, клубууд баригдана, скверүүд тариглана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ улицада байдаг гэр байрын шэнэ байшан.

ТАСС-эй фотохронико.

Багша-садовод

Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулида биологиин багшаар нүхэр Леонид Александрович Молоков 22 жэл хүдэлмэрилнэ.

Энэ үе соо өөрынгөө багшын хүдэлмэриһөө гадуур нүхэр Молоков сад тарилгын талаар ехэхэн ажал ябуулна. Аяар 1932 ондо тэрэ һургуулиингаа дэргэдэхи участогта сад тарижа, эгээл түрүүлэн тополь һуулгажа эхилээ һэн. Мүнөө тус участогтань гансахан топольнууд бэшэ, харин үрэ-жэмэстэ модонууд ургана.

1949 ондо сад соонь яблониин 100 һөөгүүд, үхэр нюдэнэй, вишниин, крыжовнигой олон арбаад һөөгүүд нэмэгдэжэ һуулгагдаһан байгаа. Һайнаар ба оролдосотойгоор харууһалһанай ашаар манай эндэхи шэмэрүүн уларилһаа айнгүйгөөр тэдэнь ургажа, мүнөө үрэжэжэ эхилээ. Леонид Александрович өөрынгөө энэ һайшаалта ажал ябуулгаар һанаагаа амардаггүй юм. Харин садаа бүри үргэдхэхые оролдодог. Энэ жэлдэ яблониин ба малинын олон һөөгүүд таригдаа. Мүн тэндэ овощной культуранууд ба тэжээлэй ногоонууд ургуулагдана. Люцернэ, пырэй ба бусад ногоонууд һайнаар ургажа, ехэ ургаса үгэнэ.

Нүхэр Молоков һургуулиингаа дэргэдэхи садһаа олон һөөг модонуудые колхозуудта тарихыень үгэдэг юм. Энэ жэлдэ «Улаан Эрхирик» колхоздо тополиин 5000 хэһэг һөөгүүд, Кагановичын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта 1600 хэһэг декоративна модонууд үгтэһэн байна.

Садовод-новатор Молоковой һайшаалтай хүдэлмэриие дэмжэгшэд олон юм. Курбын МТС-эй тракторист Л. Спиридонов, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой кузнец Спиридонов ба бусад нүхэр Молоковһоо заабари абан, өөһэдтөө сад тарижа эхилэнхэй. Үнэгэтэйн дунда һургуулиин садые харахаяа бусадшье һургуулиин багшанар ба һурагшад экскурсида ерэдэг юм.

Д. Санжимитыпов.

Томодхогдоһон колхозой амжалта

Хойто-Байгалай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой загаһашад энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо үлэмжэ һайнаар ажаллажа, хэдэн мянган пүүд загаһа үлүү ехые бариба. Хоёр колхозой нэгэдэлгэ хадаа хүдэлмэриингөө хүсые һайнаар хубаарилан табиха, загаһа бариха зэр зэмсэг ехээр худалдан абаха, байра барилгануудые олоор бодхоохо арга боломжонуудые олгобо.

Загаһашадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри нилээд һайжаруулагдаа. Бригада бүхэндэ радиоприемник, библиотекэ бии болгогдоно, газетэ, журналнууд захигдана.

Хуушанай загаһашан Егор Григорьевич Ключеречын бригада мүрысөөнэй бригадануудай түрүү зэргэдэ ябана. Нүхэр Ключереч загаһа ехээр бариха дүй дүршэлдөө хэдэн арбаад загаһашадые һургаба.

М. Смоляков.

Электрын хүсөөр үнеэ һаажа эхилбэ

ХЭЖЭНГЭ. (**Телефоноор абтаба**). Һаяхан Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Б. Гомбоев) племенной үнеэдэй гүүртэдэ электрын хүсөөр үнеэ һааха аппарат тодхогдобо. Тус аппарадаар үнеэд үдэрэй 3 удаа һаагдана. Энэ аппарат тодхоһоной ашаар үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ 7—13 литр һүн һаагдадаг болобо. Тиигэжэ гүүртын зарим хүдэлмэрилэгшэдые үбһэ хуряалгада гаргаха арга олгоо.

Б. Базарон.

Холын Баунтын культурын байшан

Баунтын аймагай культурын байшанда ороходо таатай зохид байдаг. Таһалгануудынь сэбэр ба һаруул. Энэ байшанда үдэшэ бүхэндэ хүнүүд дүүрэн байдаг юм. Тэдэнэр лекци шагнадаг, һүүлэй үедэ абтаһан шэнэ газетэнүүдые ба журналнуудые уншадаг, уранһайханай самодеятельностиин кружогто хабаадалсадаг.

Уранһайханай самодеятельностиин кружогой хүдэлмэридэ хэрэглэхын тула үнгэрэгшэ оной эхеэр тус культурын байшан 12.500 түхэригэй духовой оркестр, 1500 түхэригэй гурбан струнна домброво оркестр абаһан байгаа. Мүнөө хүгжэмдэ дуратай хүнүүд эдэ инструментнүүдээр наадажа һурадаг. Эндэ духовой ба арадай инструментнүүдэй кружогууд эмхидхэгдэһэн байха юм. Энээнэй занятинь таһалгаряагүй болодог.

Культурын байшангай үүсхэлээр, июниин 15-һаа 20 хүрэтэр хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин харалга үнгэргэгдэһэн байна. Харалгада 119 хүн хабаадаа. Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай коллектив Корнейчугай «Калинова шугы» гэжэ пьесэ табиһан ба политпросвет хүдэлмэрилэгшэдэй, ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай коллективүүд «Энжэтэй хурим» гэжэ пьесэ харуулаа. Эдэ пьесэнүүдэй рольнуудые наадагшад пьесэнүүдэй гол удхыень зүбөөр харуулаа.

Аймагай культурын байшан энэ оной һүүлэй гурбан һара соо 8 концерт табиһан, танцын 11 вечер үнгэргэһэн, хүүгэдэй 3 утренник эмхидхэһэн ба М. Горькиин наһа бараһанһаа хойшо 15 жэл гэжэ темэтэй вечер үнгэргэһэн байха юм. Культурын байшангай эдэбхитэдэй хүсөөр пионернүүдэй лагериин түрүүшын сезоной үедэ, тэрэшэлэн аймагай ангуушад-стахановецуудай слёдто хабаадагшадта концерт харуулагдаһан байна. Энэ үе соо ехэ наһатайшуулда 75 ба үхибүүдтэ 30 киносеанснууд харуулагдаба. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудта 13 мянга гаран хүнүүд хабаадуулагдаа.

Культурын байшанда элдэб темэнүүдээр олон лекци уншагдадаг. 1951 оной түрүүшын квартал соо арба шахуу лекци уншагдаа. Олон уладуудые хабаадуулһан лекцинүүдые хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, врачнар, инженернүүд уншанад. Культурын байшангай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые шадамараар пропагандировалдаг байна.

Эндэ арадай гэгээрэлэй таһагтай хамтаржа, «Багшанарай үдэр» үнгэргэгдэдэг байха юм. Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ талаар выставкэнүүд хододоо эмхидхэгдэдэг байна. Колхозуудай фермэнүүдые даагшанар, эрхим хонишод, һаалишад ба мал адуулагшад эндэ ерэжэ, өөһэдынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэдэг юм.

«Коммунизмын агууехэ барилганууд» гэһэн литературно-уранһайханай монтаж ехэ һонирхолтойгоор ажалшадта харуулагдаа. Эдэ хэмжээ-ябуулганууд олониитээр һайшаагдадаг юм.

Аймагай культурын байшангай уранһайханай агитбригада колхозуудай малай фермэнүүдэй ба тарянажалай бригадануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хүндэтэй айлшадынь болонхой. Энэ бригада нүүдэл улаан чумтай хамта ябажа, гүнзэгы тайгын оёорто һуудаг эвенкийскэ тосхонуудта, ангуушад ба загаһашадай стануудта ошожо, тэндэ культура ба большевистскэ үнэн үгэ нэбтэрүүлдэг байха юм. Эвенкнүүд уранһайханай самодеятельностиие ехээр һонирхон харадаг байна.

Культурын байшанда колхозно клубуудые ба улаан булангуудые даагшанарай, уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй семинар ходо үнгэргэгдэнэ. Тиихэдэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри хайшан гэжэ эмхидхэхэ, залуушуулай вечернүүдые яажа һонирхолтойгоор үнгэргэхэ тухай хэлсэдэг байха юм. Культурын байшангай директор нүхэр Клейпалова хүдөөгэй клубуудта ба уншалгын байшангуудта һайн һайн пьесэнүүдые оложо үгэхэ тушаа хододоо оролдодог байна.

Тус байшан 50 эдэбхитэдтэй болонхой. Тэрэ хадаа хүдөөгэй интеллигенциие лекци уншалгада, хөөрэлдөө үнгэргэлгэдэ, элдэб кружогуудые хүтэлбэрилгэдэ хабаадуулжа шадаа. Иимэһээ тус аймагай культурын байшан аймагайнгаа арад зоной культурна эрилтые хангаха талаар бага бэшэ амжалта туйлаа.

Холын Баунтдахи тус байшан эвенкийскэ арад зоной дунда культурна хүдэлмэри ябуулха гуламта болонхой.

И. Баженов.

Муугаар хүдэлмэрилдэг номой магазин

Ажалша олониитые коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэ номууд угаа ехэ удхашанартай. Тиимэһээ номуудые тараалга хадаа техническэ бэшэ, харин политическэ хэрэг мүн. Иимэһээ номой магазинууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ ёһотой байһаниинь элитэ.

Зүгөөр Бурмонторгын Курумкандахи номой магазинда (даагшань нүхэр Борбонова) орожо ерэхэдэ, хэрэгтэй номууд, учебнигүүд байдаггүй, байһаншье номуудынь эмхи гуримгүйгөөр хаятай хэбтэдэг. Тус магазиннай байдаг гэрые үнинэй заһабарилхаар болоо, тэд энээндэ хэншье һаналаа табидаггүй.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэжэ болохо аал?

В. Будаев.

Малые искусственнаар ороондо оруулга

Эхэ малнуудые, мүн тэрэшэлэн племенной производительнуудые дүүрэнээр хэрэглэжэ, ашаг шэмэ ехэтэй ба үүлтэр һайнтай олон төлнүүдые абаха гээшэ колхозно ниитын малажалые хүгжөөхэ ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай. Энэ зорилгые бэелүүлгэ хадаа орооной кампаниие, илангаяа искусственнаар ороондо оруулгын хүдэлмэриие зүбөөр табижа шадаһанһаа нилээд дулдыдаха байна.

Искусственнаар ороондо оруулгые һайнаар үнгэргэдэг колхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ үнеэдэй ба хонидой һубайралгые нилээд үсөөрүүлжэ шадаа. Жэшээнь, 1950 ондо искусственнаар ороондо оруулһанай ашаар бүхы үнеэдэй миил 6 процентнь, хонидой 2,2 процентнь һубайрһан байха юм. Зарим колхозуудта һубайрһан үнеэд ба хонидой процент бүришье бага байна.

Үнеэд ба хонидые искусственнаар ороондо оруулха талаар үндэр показательнуудые ганса нэгэ пунктнууд бэшэ, харин бүхы аймагаараа туйлаһан жэшээнүүд бии. Жэшээнь, Хоринн аймагай (АСХО-гой главна зоотехник нүхэр Маркизов) колхозуудтахи хонидые искусственнаар ороондо оруулгын 6 пунктнууд, Кяхтын аймагай (АСХО-гой главна зоотехник нүхэр Сыромятников, зоотехник-инструктор нүхэр Соловьева) 5 пунктнууд, Сэлэнгын аймагай 8 пунктнууд ба Иволгын аймагай 3 пунктнууд түл абалгые 98 — 99 процентдэ хүргэжэ шадаһан байна.

Республикын колхозуудай түрүү малшад малые искусственнаар ороондо оруулха талаар жэлһээ жэлдэ үндэр показательнуудые туйлана. Сэлэнгын аймагай Юреөсын нэрэмжэтэ колхоздохи пункт (техник Ц. Аюрова) үнгэрэгшэ жэлдэ малые искусственнаар ороондо оруулха түсэбөө 110 процент дүүргээ. Тус пунктын 1950 ондо искусственнаар ороондо оруулһан 880 толгой хонидһоонь байгша ондо 997 хурьгад абтаһан байха юм. 107 толгой эхэ хонидынь эхирлээ. Мүн Иволгын аймагай Гильбирын сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (техник нүхэр Ганжуров) ехэ амжалта туйлагдаа. Үнгэрэгшэ намар эндэхи пунктда 1200 толгой хонид искусственнаар ороондо оруулагдажа, мүнөө жэлдэ 1323 хурьган абтаа. Тиимэһээ 100 хонин бүхэнһөө 110 хурьган абтаһан байна. Малые искусственнаар ороондо оруулха талаар Хоринн, Зэдын, Яруунын, Кяхтын ба Баргажанай аймагуудай зарим колхозууд тэрэшэлэн муу бэшэ амжалтануудые туйлаа.

Юрын ороондо оруулгада орходоо малые искусственнаар ороондо оруулгын үлүү һайн байбашье, республикын олон колхозууд энэ шухалын шухала хэмжээ-ябуулгые мүнөө жэлдэ ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр угтаһан байха юм. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түсэбэй ёһоор, 1951 ондо республикын колхозуудта үнеэдые искусственнаар ороондо оруулгын 30 пунктнуудые эмхидхэхэ гэжэ хараалагдаһан юм. Тэд байгша оной июлиин 10-най байдалаар ороймдоо 1280 толгой үнеэд искусственнаар ороондо оруулагдаһан гэхэ гү, энэ талаар түсэб миил 21,3 процент дүүргэгдэһэн байна. Малые искусственнаар ороондо оруулгын кампаниие иимэ хангалтагүйгөөр үнгэргэлгэ хадаа олон аймагай хүдөө ажахын таһагуудые даагшадай ба главна зоотехнигүүдэй, мүн тэрэшэлэн участковигүүдэй гүрэнэй шухала удхашанартай энэ хэмжээ-ябуулгые тоодоггүй ябадалһаа тохёолдоо. Малые искусственнаар ороондо оруулгын хүдэлмэри Түнхэнэй (АСХО-гой главна зоотехник нүхэр Заяханов), Торинн (АСХО-гой главна зоотехник нүхэр Бальчугов), Хэжэнгын (АСХО-гой главна зоотехник нүхэр Числова), Яруунын (АСХО-гой главна зоотехник нүхэр Цыренжапов) ба Сэлэнгын (АСХО-гой главна зоотехник нүхэр Третьяков) аймагуудай колхозуудта илангаяа муугаар табигданхай. Эдэ аймагуудай колхозууд үнеэдые искусственнаар ороондо оруулгын түсэбые 10—15 процент дүүргэһэн ба Түнхэнэй аймаг энэ шухала хүдэлмэриие таһалдуулха туйлдань хүргэһэн байна. Тус аймагта 400 үнеэдые искусственнаар ороондо оруулха 3 пунктнуудые байгуулха гэжэ хараалагдаһан аад, мүнөө хүрэтэрөө нэгэшье пункт түхеэрэгдээгүй. Республикын хүдөө ажахын Министерство болбол үнеэдые искусственнаар ороондо оруулгада бэлэдхэлэй тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан тухай Түнхэнэй аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Столяровто ба главна зоотехник нүхэр Заяхановта нэгэнтэбэшэ мэдүүлһэн байгаа. Гэбэшье, энэ хүдэлмэридэ мүнөө хүрэтэрөө ямаршье хубилалта болоодүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус аймагай колхозууд 100 эхэ мал бүхэнһөө оройдоо 54 тугал, 47,5 унага ба 42,9 хурьга абаһан туладаа энэ жэлдэ орооной кампаниие, илангаяа искусственнаар ороондо оруулгые һайнаар табиха ёһотой байгаа. Теэд тэдэнэр орооной кампаниие мүн лэ таһалдуулжа байна.

Орооной кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ производительнуудые һайнаар харууһалха удхашанартай. Гэбэшье, олон колхозууд энэ хэрэггэ анхаралаа табинагүй. Олонхи колхозууд бухануудые үнеэдтэй сугтань байлгадаг, тэдээндэ концентрированнэ тэжээл эдюулдэггүй байха юм.

Торинн аймагай колхозуудта үнеэдые искусственнаар ороондо оруулха хүдэлмэри тэрэшэлэн муугаар табигданхай. Эндэ 300 үнеэдые искусственнаар ороондо оруулха 2 пункт түхеэрхэ гэжэ түсэблэгдэһэн байгаа. Теэд АСХО-гые даагша нүхэр Филиппов, главна зоотехник нүхэр Бальчугов гэгшэдэй ямаршье хэмжээ абаагүй дээрэһээ оройдоо гансахан пункт һаяхан хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тиихэдэ, Хэжэнгын аймагай колхозуудта (АСХО-гые даагша нүхэр Демин, главна зоотехник нүхэр Числова) энэ хүдэлмэри бүри орхигдошонхой. 2 пункт хүдэлмэрилхөөр хараалагдаһан аад, нэгэнииньшье хүдэлмэрилнэгүй.

Аймагай хүдөө ажахын таһагуудые даагшад орооной кампаниин ба малые искусственнаар ороондо оруулгын түсэбэй дүүргэлтын түлөө өөһэдынгөө харюусалгые мартаха ёһогүй. Тэдэнэр болбол үнеэдые юрын ба искусственнаар ороондо оруулгын түсэбые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ ябадал хангаха талаар колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй урда шанга эрилтэ табиха зэргэтэй. Зоотехнигүүд ба ветеринарнууд орооной кампаниие ба малые искусственнаар ороондо оруулха хүдэлмэриие үнгэргэлгэдэнь колхознигуудта техническэ ба эмхидхэлэй туһаламжа саг үргэлжэ үзүүлхэ уялгатай.

А. Хилтухинов, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын ...

Эб найрамдалай Пактын түлөө

ПРАГА, июлиин 28. (ТАСС). Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй Кубинска национальна комитедэй мэдээсэһэнэй ёһоор, агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада Кубагай 612299 хүн гар табяа гэжэ Телепресс агентствын корреспондент Гаванаһаа мэдээсэнэ.

Элитэ олон эрдэмтэд, культурын ажал-ябуулагшад ба артистнууд, тэрэшэлэн Пинар провинциин губернатор Дель-Рио ба 22 городой мэрнүүд, тэрэ тоодо Кубагай столица Гаванын мэр Хандалгада гар табяа.

Уласхоорондын кинофестиваль дээрэ шангууд олгогдобо

КАРЛОВЫ ВАРЫ, июлиин 29. (ТАСС). Карловы Варыда болоһон уласхоорондын 6-дахи кинофестивалиин уласхоорондын жюри фестивалиин шангуудые олгохо тухай шиидхэбэри гаргаа.

«Алтан Одоной кавалер» гэжэ советскэ кинофильмдэ «Ехэ шан» олгогдобо.

«Булад солдат» гэжэ Хитадай фильмдэ—«Эб найрамдалай шан»,

«Донецкэ шахтернууд» гэжэ советскэ фильмдэ — «Ажалай шан»,

«Эдир партизанууд» гэжэ корейскэ фильмдэ ба «Тревога» гэжэ болгарска фильмдэ — «Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй шангууд»,

«Үнэн харьяата хүн» гэжэ Германска демократическа республикын фильмдэ — «Социальна прогрессэй түлөө тэмсэлэй шан»,

«Эб найрамдал бүхы дэлхэй дээрэ илаха» гэһэн польско документальна фильмдэ — эб найрамдалай тала баригшадай Чехословацка комитедэй шан олгогдоо.

«Буурал толгойто басаган» гэжэ Хитадай фильмдэ, «Оливанууд доро тайбан бэшэ» гэжэ итальянска фильмдэ, «Газар дорохи колони» гэжэ венгерскэ фильмдэ хүндэлэлэй тусхай дипломууд олгогдоо.

«Шэнэ боецүүд бодохол» гэһэн фильм байгуулһанай түлөө чехословацка кинорежиссер Иржа Вейсстэ, «Бурханай удаа тээхи эзэн» гэжэ фильмын түлөө французска кинорежиссер, эб найрамдалай Уласхоорондын шангай лауреат Луи Дакэндэ ба «Эрэгтэй, эмэгтэй шэнэ баатарнууд» гэжэ фильмын түлөө Хитадай режиссер Ши Дун-шаньда хүндэлэлэй тусхай дипломууд тэрэшэлэн олгогдоо.

Хэдэн олон фильмнүүдтэ, сценаристнуудта, режиссернүүдтэ шангууд ба хүндэтэ дипломууд олгогдобо.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 30. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй ба лисынмановска армиин добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохижо үргэлжэлөөд, тэдэнэй хүнүүд ба техникые ехэ гээлтэ хоролтодо оруулаа гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Зүүн эрьеын райондо Арадай армиин частьнууд Тхончхонь портдо сүмэрэн орохые һэдэһэн американска № 725 эсминецые шэнгээбэ.

Мүнөөдэр американска авиаци сэрэгэйбэшэ объектнүүдые — Пхеньян, Нампхо, Суань, Суньань, Аньчжу городуудые, мүн хэдэн тосхонуудые 4 дахин шангаар бомбодобо. Энэ бомбодолгын үедэ амгалан хүн зоной дунда олон хүн алагдаһан ба шархатаһан байна.

Кэсондохи хэлсээнүүд тухай Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, июлиин 30. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна: Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй 14-дэхи заседани корейскэ сагаар июлиин 30-най 10 часта эхилээд, ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегациин дурадхалаар 13 час 05 минутада таһалагдаа гэжэ Синьхуа агентствын пхеньянска корреспондент корейскэ фронтын штабһаа мэдэжэ абаа.

Демилитаризованно зоно байгуулхын тулада сэрэгэй демаркационно лини тогтоохо тухай асуудалые заседани дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

15-дахи заседани июлиин 31-нэй 10 часта болохоор хараалагдаба.

Гайхамшагта ойн хүндэлэлдэ

ПХЕНЬЯН, июлиин 28. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад эхэнэрнүүдэй тэгшэ эрхэ тухай хуули абаһанһаа хойшо табан жэл болоһон ойе июлиин 30-да тэмдэглэхээр бэлэдхэжэ байна. Табан жэлэй урда тээ Хойто Кореяын арадай сагзуурын комитет энэ хуули абаһан байгаа, тэрэнэй ашаар эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй адли эрхэ абаһан байна. Энэ демократическа хуули эхэнэрнүүдые олон зуун жэлэй дарлалтаһаа сүлөөлөө, ороной политическэ эдэбхитэй ажабайдалда тэдэниие хабаадуулаа. Мүнөө хоёр миллион гаран эхэнэрнүүд Кореяын демократическа союзай гэшүүд байна. Олон мянгаад эхэнэрнүүд захиргаанай органуудта хүтэлбэрилхы хүдэлмэри хэнэ.

Американска интервентнүүдтэ эсэргүү эсэгэ ороной сүлөөлэлгын дайнда корейскэ эхэнэрнүүд фронт дээрэ ба тылдэ баатаршалга харуулна.

Гайхамшагта ойн хүндэлэлдэ эхэнэрнүүд ажалай мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудые туйлана. Хванхэ, Урда Пхенан, Хойто Хамген ба бусад провинцинуудай эхэнэрнүүд мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Эб найрамдал хамгаалха залуушуулай ехэ митинг Тегеранда болоо

ТЕГЕРАН, июлиин 28. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха иранска залуушуудай ба студентнүүдэй түрүүшын фестивальтай дашарамдуулан болоһон ехэ митингдэ Тегеранай 10 мянга шахуу хүбүүд басагад, провинциальна залуушуулай түлөөлэгшэд «Эб найрамдалай байшанда» ба тэрэнэй дэргэдэ үсэгэлдэр үдэшэ сугларба.

Сугларагшад хадаа дай үүдхэгшэ американо-английска империалистнуудай политикада эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэл шангадхахые уряалһан ораторнуудай үгые ехэ анхаралтайгаар шагнаба. Бүгэдэниитын эб найрамдалай хэлбэришэгүй түшэг тулгуури — Советскэ Союз тухай, эб найрамдал хамгаалхын түлөө Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба арадай демократиин оронуудай эдэбхитэй тэмсэл тухай хэлэһэн ораторнуудай үгэнүүд нэрьемэ овацяар угтагдаа.

Нэгэн һаналаар абаһан резолюци соогоо, митингдэ хабаадагшад болбол Ирандахи эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ иранска засагаархидай һаад хэжэ байһан тушаа, Тегеранда ба провинциальна городуудта амгалан демонстрацинуудые тараан намнахын тулада буу зэбсэгүүдые тэдэнэй хэрэглэһэн тушаа протест мэдүүлэн, зэбүүрхэнэ. Трумэнай тусхай советник Гарриманай Тегеран ерэһэндэ эсэргүү ба Ирандахи тэрэнэй ажал-ябуулгада эсэргүү протест резолюци соо хэлэгдэбэ.

Резолюци хадаа дай үүдхэгшэдэй аашануудта эсэргүү тэмсэлдэ, эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ үгэхыень Иранай ажалшадые уряална. Митинг ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө.

Кореяын центральна телеграфна агентствын мэдүүлгэ

ПХЕНЬЯН, июлиин 29. (ТАСС). Кореяын центральна телеграфна агентство Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай мүнөө боложо байгаа хэлсээнүүд тушаа мэдүүлгэ толилоо. Американска империализмын агрессивнэ алибаа һэдэлгэнүүдые болюулха шухала байһаниие тэмдэглэн, корейскэ арад корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө хододоо тэмсээ, тэмсэжэ байна, тэмсэхэшье байна.

Манай арад эб найрамдал тээшэ эрмэлзэнэ гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Кореядэ тулалдажа байгаа хоёр талын түлөөлэгшэдэй хоорондо даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай боложо байгаа хэлсээнүүдые манай арад дэмжэнэ. Эдэ хэлсээнүүд манай орондо эб найрамдал һэргээхэ зам дээрэхи түрүүшын шухала хэмжээ-ябуулга болохонь лабтай. 38-дахи параллельһээ хоёр талын сэрэгүүдые гэдэргэнь болгохо, зэбсэгтэ интервенци зогсоохо ба гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһээ нэгэн доро гаргаха гэжэ бүхы корейскэ арад дурадхана. Энэ хадаа Кореядэ эб найрамдал һэргээхэ ба дайнай шэнээр болохо аюул арилгаха шухала услови мүн. Корейскэ Арадай армиин главна командованиин түлөөлэгшэд энээн тухай Кэсондо нэгэтэбэшэ мэдүүлһэн байна.

Хэлсээнүүдые зорюута удаашаруулжа, Кэсондохи американска түлөөлэгшэд хоёр талын сэрэгүүдые 38-дахи параллельһээ гэдэргэнь болгохо тухай ба гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһээ нэгэн доро гаргаха тухай асуудалнуудые зүбшөөн шиидхэхэ ябадалһаа зайсахые али болохоор оролдоно.

Гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһээ гаргаха тухай асуудал шиидхэхэ эрхэгүй хэбэртэйгээр американска түлөөлэгшэд үндэһэгүйгөөр батална, тиин энэ асуудалые зүблэхэ зүйлдэ оруулхаяа удаан саг соо эридээр арсаһан байна.

Гэбэшье, манай түлөөлэгшэд Кореяһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудалые зүблэхэ зүйлдэ оруулхые эридээр дурадхаһан ба американска түлөөлэгшэд тон хүндэ байдалда ороһон байгаа. Гурбан үдэр забһарлалга хэһэнэй һүүлээр шэнээр эхилһэн хэлсээнүүд дээрэ июлиин 25-да тэдэнэр энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхые зүбшөөхэ баатай болобо.

Хоёр талын зүбшөөһэн 4 пунктһаа гадна, манай түлөөлэгшэд гадаадын сэрэгүүдые Кореяһээ гаргаха тухай асуудалые 5-дахи пункт болгон оруулха гэжэ дурадхаба.

Тиимэһээ американецууд гадаадын сэрэгүүдые Кореяһээ гаргаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхые зайсажа шадаагүй. Энэ асуудал Кэсондохи мүнөөнэй хэлсээнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой ба хоёр талын түлөөлэгшэд Кореяһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудалые саашанхи хэлсээнүүдэй үедэ эсэслэн шиидхэхын тулада өөһэдынгөө правительствонуудта зүбшөөгдэһэн дурадхалнуудые бэлэдхэхэ ёһотой байна.

Кореяһээ американска сэрэгүүдые гаргаха ябадалһаа американска империалистнуудай арсаһан баримта юу харуулнаб гэхэдэ, тэдэнэр корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэлгые таһалдуулна, манай арадай бэеэ даанхай байдалда дахин аюул тохёолдуулна.

Энэнь эб найрамдалда дуратай арадуудай бүгэдэниитын зэбүүрхэл үүдхэнэ. Эб найрамдалда дуратай тухай худал мэдүүлгэнүүдээр халха хэжэ, американска империалистнууд Урда Кореяе американска сэрэгэй база болгохо түсэбөө нюухые али болохоор оролдоно.

Сэрэгүүдээ Кореяһээ гаргалгада американска правительство һаад хэхэгүй гэжэ багалһан Маршалл мэтын американецуудай мэдүүлгээр корейскэ арад һанаагаа амараагүй, мэхэлэгдээгүй. Гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһээ түргөөр гаргаха ябадал туйлахабди, ушарынь, гадаадын сэрэгүүд Кореяһээ гаража ябаагүй һаа, Кореядэ хүсэд эб найрамдал тогтохогүй, манай бэеэ даанхай байдал хангагдахагүй байна.

Кэсондохи хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйл хадаа буудалга зогсоохо тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые зүбшэн хэлсэхэ арга олгоно. Гэбэшье, энэнь хойшодоо бүрин һайн байха гэһэн удхатай бэшэ юм, харин американецууд манай арадай эрид шанга эрилтэнүүдые гаднашалан, абтахагүй условинуудые дурадхаха ба хэлсээнүүдые хүндэрүүлхэ бэзэ. Эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилготойбди гэжэ тэдэнэр миил шашана. Үнэндөө тэдэнэр Хойто-Кореяын шухала районуудые эзэлхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Тиимэһээ зүблэхэ зүйл зүбшэн хэлсэхэдээ, тэдэнэр 38-дахи параллелеэр лини тогтоохые зүбшөөхын орондо ондоо лини дурадхана. Тиин тэдэнэр Хойто Кореяын шухала территориие эзэлхэ һэдэлгээ өөһэдөө элирүүлнэ. Иимэ агрессивнэ һэдэлгэнүүд Кэсондохи манай түлөөлэгшэдэй зүгһөө эрид сохилто абаха байна.

США-гэй коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэдые шэнээр арестовална

ВАШИНГТОН, июлиин 26. (ТАСС). Юстициин министерство хадаа США-гэй коммунистическэ партиин үшөө 11 хүтэлбэрилэгшэдые июлиин 26-да арестовалһан тухай соносхобо. Калифорништадай компартиин комитедэй түрүүлэгшэ Уильям Шнейдерман, «Лос-Анжелостохи гадаадын уг гарбалтай нюурнуудые хамгаалха комитедэй» секретарь Роз Чернин ба бусад арестовалагдаа.

Шатар

БМАССР-эй XVI чемпи

Июлиин 30-да республикын
рүү һуури эзэлэлгын 16-дахи
тарай турнирай 13-дахи тур
бо.

Энэ турта турнирай лидер
нов Шанюшкиниие шүүгээ.
кин Пахаевта шүүгдэхэ дүт
аад, тэрээнэй яаража наада
һамбаашалан илалта туйлаб

Ринчинов Горячих гэгшэгэй
дахадаа доболго хэжэ, тэр
шүүгдээб гэжэ мэдэрхые баа

Могордоев Михайловтай н
ха зуураа, тэрэнэй ноёндо
добтолжо, морииень абаад
саангүй шүүбэ.

Павлов Цыреновые, Пронин
даевые шүүгээ

Эрдынеев Соболев хоёрой
ти тэнсэлгээр дүүрэбэ.

14-дэхи турта Пронин Эрд
хоёрой парти тэнсэлгээр дүү
Горячих Павлов, Михайлов
то илагдаа. Занданов Цырен
Павлов Шанюшкиниие шүүбэ.
хинов Занданов хоёр тэнсээ.

Будаевтай сагаанаар наад
Игумнов шүүгдэхэ дүтэлөөд
тараа уран арга оложо, нүгөө
гэнэдхээн илаба.

14-дэхи турай удаа тээ Игу
14-һөө 13, Сумкин 13-һаа 12
нуудтай болоод түрүүлжэ яба

—◆—

Суургатай клуб ба ябталаатай номууд тух

Баргажанай аймагай Баян
сомоной хүдөөгэй клуб (дааг
нүхэр Б. Цыренов) ажалш
дунда ямаршье хүдэлмэри яб
нагүй. Нүхэр Цыренов апрель
раһаа тус клубые даагшаар
логдоһон аад, нэгэшье лекци,
рэлдөө үнгэргөөгүй, уранһайх
самодеятельностиин кружогшье
хидхээгүй байха юм. Харин,
бынь хабарай тарилгын үеһөө
ноө хүрэтэр суургатай байдал

Тиихэдэ, Баянголой сомоной
дөөгэй библиотекэ (дааг
С Ешиев) баһал муугаар хү
мэрилнэ. Полевой станууд, у
булангууд дээрэ нүүдэл библ
чкэнүүд оройдоошье абааш
нагүй. Библиотекын номууд
ябталаатай хэбтэнэ. Тус биб
текын хүдэлмэрилэгшэд нэгэ
лахин литературна вечер ба
шагшадай конференци үнгэр
гүй.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи
гаануудай иимэ муугаар хүдэл
рилжэ байһан тухай аймагай
турно-гэгээрэлэй таһаг (даагш
нүхэр Ю. Словохотов) юушье
дэнэгүй. Нүхэр Словохотов хү
нютагуудаар ябажа, культурно
гэгээрэлэй хүдэлмэриие шалгада
тэдэнэй дутуунуудые усадхаха
лаар туһаламжа үзүүлдэггүй юм

Б. Санданов
Н. Намжилов

АТЛАНТИЧЕСКА ПАКТ БА США-гэй СЭРЭГЭЙ БАЗАНУУД—ЭБ НАЙРАМДАЛДА АЮУЛ МҮН

Советскэ правительство болбол уласхоорондын шахардуу хүндэ байдалые һуларуулха зорилгоор, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй сесси зарлаха гэһэн дурадхалтайгаар США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудта 8 һарын урда тээ хандаа һэн.

СССР-эй делегаци хадаа эб найрамдалые хангалгын шухала бүхы проблемэнүүдые министрнүүдэй Совет хаража үзэхэ ёһотой гэжэ тоолоод, министрнүүдэй Соведэй сессиин зүблэхэ зүйл болгон Атлантическа пакт ба американска сэрэгэй базанууд тухай асуудалые бусад шухала асуудалнуудтай хамта табиха гэжэ дурадхаһан байгаа. Зүгөөр США-гэй Англиин ба Франциин түлөөлэгшэд энэ асуудалые зүблэхэ зүйлдэ оруулхаяа арсаһан байна.

США-гэй, Великобританиин ба Франциин зонхилогшо нюурнууд болбол гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой зүблөөе эсэстэнь хүргэхэ ба Европодо эб найрамдал бүхэжүүлхэ хэрэгтэ сэхэ хамаатай тон шухала асуудалнуудые министрнүүдэй Соведэй зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэһэн Советскэ Союзай бүхы һэдэлгэнүүдые буруушааба.

Дэлхэйе эзэмдэн зонхилхые эрмэлзэдэг США болбол олон гүрэнүүдэй бэеэ даанхай гадаадын национальна политика ябуулха аргыень хаһаад, тэдэниие өөрынгөө гарта оруулхын тула Атлантическа пакт баталһан юм. Атлантическа пактын үндэһөөр, США-гэй хүтэлбэри доро мүнөө Баруун Германиие ремилитаризацилга (дайнда бэлэдхэл) түргөөр ябуулагдажа, немецко-фашистска арми һэргээн бодхоогдожо, зэбсэг түхеэрэлгэ угаа ехэ хэмжээгээр хэгдэжэ байһаниинь хүн бүхэндэ мэдээжэ.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой һүүлшын, 74-дэхи зүблөөн дээрэ СССР-эй түлөөлэгшэ нүхэр Громыко өөрынгөө мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлээ һэн: «Имагтал Атлантическа пакт Европодо түгшүүрэлтэ байдал бии болгоо гэжэ баримтанууд харуулна. Энэ ушарай зүб байһыень үдэр бүхэн гэршэлнэ. Энэ пактын үндэһөөр агрессивнэ шэнэ дайнда бэлэдхэл галзуу түргөөр хэгдэжэ байна гэжэ эдэ баримтанууд харуулна».

Атлантическа пактые эмхидхэгшэд арад зониие мэхэлхээ оролдоно, дайнда бэлэдхэлгээ зүбтүүлхын тула мэхэ гохын элдэб аашануудые гаргана. Зариманиинь хадаа американска сэрэгэй базанууд американска бэшэ юм гэлдэнэ, нүгөөдүүлынь хадаа эдэ базанууд үнэхөөрөөшье американска юм, зүгөөр, «амгалан байдалай» түлөө, «бэеэ хамгаалхын» түлөө байгуулагдана гэлдэнэ, үшөө зариманиинь — энэ оройдоошье сэрэгэй база бэшэ, харин ондоо юумэ гээшэл гэлдэнэ.

Гэбэшье, США-гэй сэрэгэй базанууд хаана, ямар зорилготойгоор түхеэрэгдэжэ байһан тухай элеэр хэлэдэгшье хүнүүд бии байна.

Үшөө 1949 ондо штабуудай начальнигуудай нэгэдэмэл группын түрүүлэгшэ генерал Брэдли гадаадын хэрэгүүдые шиидхэхэ США-гэй түлөөлэгшэдэй палатын комиссида американска империализмын «стратегическэ түсэбүүдые» нилээд тодоор хэлээ һэн. Мүнөө бэлдэгдэжэ байгаа дайнда США хадаа стратегическэ бомбодолго хэхэ ба абаашаха газартань атомна бомбонуудые абаашаха зорилготой байха гэжэ тиихэдэ Брэдли хэлэһэн юм. Американска флот болбол «Баруунай Союзай», тайлбарилан хэлэхэдэ, Атлантическа блогой уһан-сэрэгэй хүсэнүүдтэй хамтадаа уһан-сэрэгэй операцинуудые хэхэ байна. Хуурай газарай сэрэгэй гол хүсыень «Европо үгэхэ» ушартай.

Һаяхан сенатор Тафт гэгшэ Арден городтохи (США) национальна политикын асуудалнуудые шиидхэхэ ассамблей гэдэгэй зүблөөн дээрэ иигэжэ мэдүүлээ: «Атлантическа пакт — сэрэгэй ёһотойл союз гээшэ. Тэрэ хадаа зэбсэг түхеэрэлгые түргэдхэнэ, тиимэ яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ хадаа заабол дайнда асардаг бшуу».

Иимэ зорилгоор Атлантическа пакт байгуулагдаа, иимэ зорилгоор сэрэгэй базанууд түхеэрэгдэнэ. Энэ хадаа СССР-тэ болон арадай демократиин оронуудта эсэргүү дай бэлэдхэхэ хэрэгэй стратегическэ түсэбэй звено мүн. Атлантическа пактын үндэһөөр США болбол дэлхэйн зүг бүхэндэ сэрэгэй базануудые байгуулна.

Американска империалистнууд хүнэй гараар дай хэхые оролдожо байһаниинь мэдээжэ. США-дэ «хоёр шататай дайн» тухай теори зохёогдоһон байха юм. Энэ теориин ёһоор, Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү агрессивнэ дайн хадаа нэгэдэхи шатадаа Баруун Европын гүрэнүүдэй хүсөөр хэгдэхэ, хоёрдохи шатадань США-гэй зэбсэгтэ гол хүсэнүүд дайнда орохо юм.

Американска империализм болбол бүхы дэлхэйе эзэмдэхые хүсэжэ, хаа-хаанагүй хорото һабараа һарбайна. Исландиие эзэмдэлгэ ба Гренландида сэрэгэй базануудые үргэдхэхэ тухай датско-американска хэлсээ баталалга хадаа американска империализмын агрессивнэ зорилготой байһанай эгээн шэнэ баримта мүн. Американска агрессорнуудэй түсэбэй ёһоор, Исланди, Гренланди хоёр ракетнэ самоледуудай ба атомна бомбардировщигуудай база болгогдохо, мүн уһан доогуур ябадаг лодконуудай ба уһан дээгүүр ябадаг корабльнуудай уһан-сэрэгэй база болгогдохо ёһотой юм гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Атлантическа блогто ороод, американска империализмын мэдэлдэ байһан орон бүхэндэ США-гэй сэрэгэй базанууд байгуулагдана. Марта һарада Франциин ба США-гэй зонхилогшод болбол Шаторуда (центральна Франци) американска агаарай-сэрэгэй томо база байгуулха тухай шэнэ хэлсээ баталаа. Энэ база хадаа атлантическа пактда хабаадагша оронуудта американска самолёдуудые ба сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые хубааха центр болгогдохо юм.

США болбол Атлантическа пактда хабаадагша оронуудые мүн тэдээнһээ дулдыданги оронуудай территориие сэрэгэй базануудаар бүрхөөгөө. Тиихэтээ хамта США хадаа Атлантическа пактые үргэдхэжэ, тэрээндэ Турци, Греци болон франкистска Испаниешье татан оруулхые оролдоно.

Атлантическа пактын агрессивнэ зорилгонуудые бэелүүлхэ зуураа, США болбол өөрынгөө эзэмдэн зонхилолгые хаа-хаанагүй — Баруун Европодошье, Хойто-Атлантикадашье, Дундада далайдашье тогтоохо гэжэ һэдэнэ.

США-гэй сэрэгэй базануул мүн Азида, Африкада, Номгон океанда байгуулагдана. Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Джорден гэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, Америкын Холбоото Штадууд Окинава арал дээрэ угаа ехэ авиабаза барижа байна.

Дэлхэйн зүг бүхэндэ түхеэрэгдэжэ байгаа американска сэрэгэй базануудые тоолохо болоо һаа, үшөөшье олон даа.

Зүгөөр, эндэ хэлэгдэһэн дээрэһээ харахада, американска империалистнууд бүхы дэлхэйе сэрэгэй базануудаар юундэ хүрмэжэ, бүрхөөжэ байһаниинь элитэ болоно. Атлантическа пактын үндэһөөр американска сэрэгэй базанууд байгуулагдахадаа, «амгалан тайбан» зорилготой байна гэһэн американска империалистнуудай мэдүүлгэнүүд, мүн Советскэ Союз агрессии хэхээр һэдэнэ, тиимэһээн бэеэ «хамгаалха» шухала тухай худал хөөрэлдөөнүүд хэниешье мэхэлжэ шадахагүй. Юуб гэхэдэ, Советскэ Союз хэндэшье аюул тохёолдуулнагүй, харин территори дээрэ сэрэгэй база түхеэрнэгүй.

Дэлхэйн бүхы арадууд дэлхэйн шэнэ дайе хэнэй бэлдэжэ бай
нюдөөрөө харана, тиимэһээ т
нэр эб найрамдалые эдэбхитэй
хамгаална. Тэдэнэр агу
табан гүрэнэй — Америкын Х
боото Штадууд, Советскэ Со
Хитадай арадай республика, Ве
кобритани ба Франциин хоор
до Эб найрамдалай Пакт ба
луулхые эрид шангаар эринэ.

Дай үүдхэгшэ империалистну
та эсэргүүсэн мүнөө сагай х
түгэс хүдэлөөн — эб найрамда
тала баригшадай бүгэдээрэ
хүдэлөөн жагсана.

Олон миллион простой хү
эб найрамдал эринэ, дай бэлэд
дэ эсэргүүсэн тэмсэнэ, сэрэгэй
зануудые байгуулха, Герма
ремилитаризацилха хэрэгтэ э
гүүсэнэ.

Мүнөө орон бүхэнэй арад
тын һанал бодолдо эб найра
лай түлөө тэмсэлэй һайн һа
идея улам бүхөөр нэбтэрэн ор
Эб найрамдал хамгаалагша аг
ехэ армиин түрүү зэргэдэ баа
лиг советскэ арад ябана.
ветскэ арадтай хамта эб
рамдалай түлөө хитад арад,
дай демократиин оронуудай аж
шад, бухы түрүү хүн түрэлтэн т
сэнэ. Эб найрамдал сахилгын
рэгые арадуудай өөһэдынгөө г
абажа, тэрээниие эсэстэнь хүр
хамгаалаа һаань, амгалан бай
сахигдаха ба багадхагдаха г
нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэнүүд
найрамдалай түлөө тэмсэлшэ
зоригжуулна.

И. Кийран

Харюусалгата редактор Б. А. ОЧИРОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03650. Типография Управления полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000